

ČESKÝ VOLEJBALOVÝ SVAZ

Bělohorská 19, 160 17 Praha 6 – Břevnov
Komise rozhodčích

OFICIÁLNÍ PRAVIDLA VOLEJBALU

2011 - 2012

Uplatněná v České republice od 1. července 2011

Překlad „Oficiálních volejbalových pravidel 2011 - 2012“ schválených XXXII. kongresem FIVB 2010 v Římě.

Překlad a grafická úprava:

Jakub Gall, Vladimír Tabara, Tomáš Vojtíšek

Recenze:

Tomáš Fink

O B S A H

Charakteristika hry	5
Část 1	
FILOZOFIE PRAVIDEL A ROZHODOVÁNÍ	5
Část 2	
Oddíl I HRA	7
Kapitola první – ZAŘÍZENÍ A VYBAVENÍ	7
1 HRACÍ PLOCHA	7
1.1 Rozměry (obr. 2)	7
1.2 Povrch hrací plochy	7
1.3 Čáry na hřišti (obr. 2)	7
1.4 Zóny a prostory (obr. 1b; 2)	8
1.5 Teplota	8
1.6 Osvětlení	8
2 SÍŤ A SLOUPKY (obr. 3)	8
2.1 Výška síť	8
2.2 Struktura	9
2.3 Postranní pásky	9
2.4 Anténky	9
2.5 Sloupky	9
2.6 Doplnkové vybavení	9
3 MÍČE	9
3.1 Parametry	9
3.2 Jednotnost míčů	10
3.3 Systém tří míčů	10
Kapitola druhá - ÚČASTNÍCI	10
4 DRUŽSTVA	10
4.1 Složení družstva	10
4.2 Umístění družstva	10
4.3 Výstroj	10
4.4 Změny ve výstroji	11
4.5 Zakázané předměty	11

5	<u>VEDENÍ DRUŽSTVA</u>	11
5.1	Kapitán	11
5.2	Trenér	12
5.3	Asistent trenéra	12
Kapitola třetí – USPOŘÁDÁNÍ HRÝ		13
6	<u>ZISK BODU, VÍTĚZSTVÍ V SETU A V UTKÁNÍ</u>	13
6.1	Zisk bodu	13
6.2	Vítězství v setu (obr. 11/9)	13
6.3	Vítězství v utkání (obr. 11/9)	13
6.4	Nepřítomné a neúplné družstvo	13
7	<u>STRUKTURA HRÝ</u>	14
7.1	Losování	14
7.2	Rozcvičení	14
7.3	Sestava družstva	14
7.4	Postavení (obr. 4)	15
7.5	Chyba v postavení (obr. 4; 11/13)	15
7.6	Pořadí postupu	15
7.7	Chyba v pořadí postupu (obr. 11/13)	15
Kapitola čtvrtá – ČINNOSTI VE HŘE		16
8	<u>SITUACE VE HŘE</u>	16
8.1	Míč ve hře	16
8.2	Míč mimo hru	16
8.3	Míč v hřišti (obr. 11/14; 12.1)	16
8.4	Míč mimo (obr. 11/15)	16
9	<u>HRA MÍČEM</u>	16
9.1	Odbití družstva	16
9.2	Charakteristiky odbití	17
9.3	Chyby při hře míčem	17
10	<u>MÍČ NA SÍTI</u>	17
10.1	Přelet míče přes síť	17
10.2	Míč, který se dotkne sítě	18
10.3	Míč v síti	18
11	<u>HRÁČ U SÍTĚ</u>	18
11.1	Přesáhnutí přes síť	18
11.2	Proniknutí pod síť	18
11.3	Dotek sítě	18
11.4	Chyby hráče u sítě	18
12	<u>PODÁNÍ</u>	19
12.1	První podání v setu	19
12.2	Pořadí postupu na podání	19
12.3	Povolení podání	19
12.4	Provedení podání (obr. 11/10)	19
12.5	Clonění (obr. 11/12)	20
12.6	Chyby uskutečněné v průběhu podání	20
12.7	Chyby při podání a v postavení	20
13	<u>ÚTOČNÝ ÚDER</u>	20
13.1	Charakteristiky útočného úderu	20
13.2	Omezení útočného úderu	20

13.3	Chyby při útočném úderu	21
14	<u>BLOK</u>	21
14.1	Blokování	21
14.2	Dotek bloku	21
14.3	Blokování v prostoru soupeře	21
14.4	Blok a odbití družstva	21
14.5	Blokování podání (obr. 11/12)	22
14.6	Chyby při blokování (obr. 11/12)	22
Kapitola pátá – PŘERUŠENÍ, PŘESTÁVKY A ZDRŽOVÁNÍ		22
15	<u>ŘÁDNÁ PŘERUŠENÍ HRY</u>	22
15.1	Počet řádných přerušení hry	22
15.2	Žádost o řádná přerušení hry	22
15.3	Posloupnost přerušení	22
15.4	Oddechové časy a technické oddechové časy	22
15.5	Střídání hráčů (obr. 11/5)	23
15.6	Omezení střídání	23
15.7	Výjimečné střídání	23
15.8	Střídání při vyloučení nebo diskvalifikaci	23
15.9	Neoprávněné střídání	23
15.10	Postup při střídání	23
15.11	Neoprávněné žádosti	24
16	<u>ZDRŽOVÁNÍ HRY</u>	24
16.1	Způsoby zdržování	24
16.2	Sankce za zdržování (obr. 9)	24
17	<u>VÝJIMEČNÁ PŘERUŠENÍ HRY</u>	25
17.1	Zranění	25
17.2	Vnější zásah	25
17.3	Prodloužená přerušení	25
18	<u>PŘESTÁVKY A VÝMĚNA POLÍ</u>	25
18.1	Přestávky	25
18.2	Výměna polí (obr. 11/3)	25
Kapitola šestá – HRÁČ LIBERO		26
19	<u>HRÁČ LIBERO</u>	26
19.1	Určení libera	26
19.2	Výstroj	26
19.3	Činnosti týkající se libera	26
19.4	Určení nového libera	27
19.5	Vyloučení a diskvalifikace libera	28
Kapitola sedmá - CHOVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ		28
20	<u>POŽADAVKY NA CHOVÁNÍ</u>	28
20.1	Sportovní chování	28
20.2	Fair play	28
21	<u>NEVHODNÉ CHOVÁNÍ A SANKCE</u>	28
21.1	Mírně nevhodné chování	28
21.2	Nevhodné chování vedoucí k sankcím	28
21.3	Stupnice sankcí (obr. 9).....	28
21.4	Uplatnění sankcí za nevhodné chování	29
21.5	Nevhodné chování před a mezi sety	29

21.6	Karty pro udělování sankcí (obr. 11/6; 11/ 7; 11/8)	29
Oddíl II ROZHODČÍ, JEJICH ODPOVĚDNOSTI A OFICIÁLNÍ ZNAMENÍ		30
Kapitola osmá - ROZHODČÍ		30
22	<u>SBOR ROZHODČÍCH A PROCEDURY</u>	30
22.1	Složení	30
22.2	Procedury	30
23	<u>PRVNÍ ROZHODČÍ</u>	31
23.1	Umístění	31
23.2	Pravomoc	31
23.3	Odpovědnosti	31
24	<u>DRUHÝ ROZHODČÍ</u>	32
24.1	Umístění	32
24.2	Pravomoc	32
24.3	Odpovědnosti	32
25	<u>ZAPISOVATEL</u>	33
25.1	Umístění	33
25.2	Odpovědnosti	33
26	<u>ASISTENT ZAPISOVATELE</u>	34
26.1	Umístění	34
26.2	Odpovědnosti	34
27	<u>ČÁROVÍ ROZHODČÍ</u>	34
27.1	Umístění	34
27.2	Odpovědnosti	34
28	<u>OFICIÁLNÍ ZNAMENÍ</u>	35
28.1	Znamení rozhodčích pažemi (obr. 11)	35
28.2	Znamení čárových rozhodčích praporkem (obr. 12)	35
Oddíl III SCHÉMATA A OBRÁZKY		36
Obr. 1.a	<u>Soutěžní plocha</u>	36
Obr. 1.b	<u>Hrací plocha</u>	37
Obr. 2.	<u>Hřiště</u>	38
Obr. 3.	<u>Vzhled sítě</u>	39
Obr. 4.	<u>Postavení hráčů</u>	40
Obr. 5.a	<u>Míč přelétávající svislou rovinu sítě do pole soupeře</u>	41
Obr. 5.b	<u>Míč přelétávající svislou rovinu sítě do volné zóny soupeře</u>	42
Obr. 6.	<u>Kolektivní clona</u>	43
Obr. 7.	<u>Dokončený blok</u>	43
Obr. 8.	<u>Útočný úder hráče zadní řady</u>	44
Obr. 9.	<u>Stupnice sankcí</u>	45
Obr. 10.	<u>Umístění sboru rozhodčích a jejich pomocníků</u>	46
Obr. 11.	<u>Oficiální znamení rozhodčích pažemi</u>	47
Obr. 12.	<u>Oficiální znamení čárových rozhodčích praporkem</u>	52
Část 3		
<u>DEFINICE</u>		53

Poznámka:

Články nebo části článků označené „*tučnou kurzívou*“ jsou závazné pouze pro všechny světové a oficiální soutěže FIVB.

Charakteristika hry

Volejbal je sport hraný dvěma družstvy na hřišti rozděleném sítí. Existují různé verze přizpůsobené různým vnějším podmínkám tak, aby jejich rozmanitost umožnila účast každému.

Účelem hry je poslat míč přes síť na zem do pole soupeře a zabránit soupeřově snaze o totéž. Družstvo má právo na tři odbití (a to i po doteku bloku), aby vrátilo míč k soupeři.

Míč je uveden do hry podáním: udeřen podávajícím přes síť k soupeři. Rozehra pokračuje tak dlouho, dokud se míč nedotkne hřiště, není „aut“ nebo se družstvu nepodaří vrátit jej povoleným způsobem.

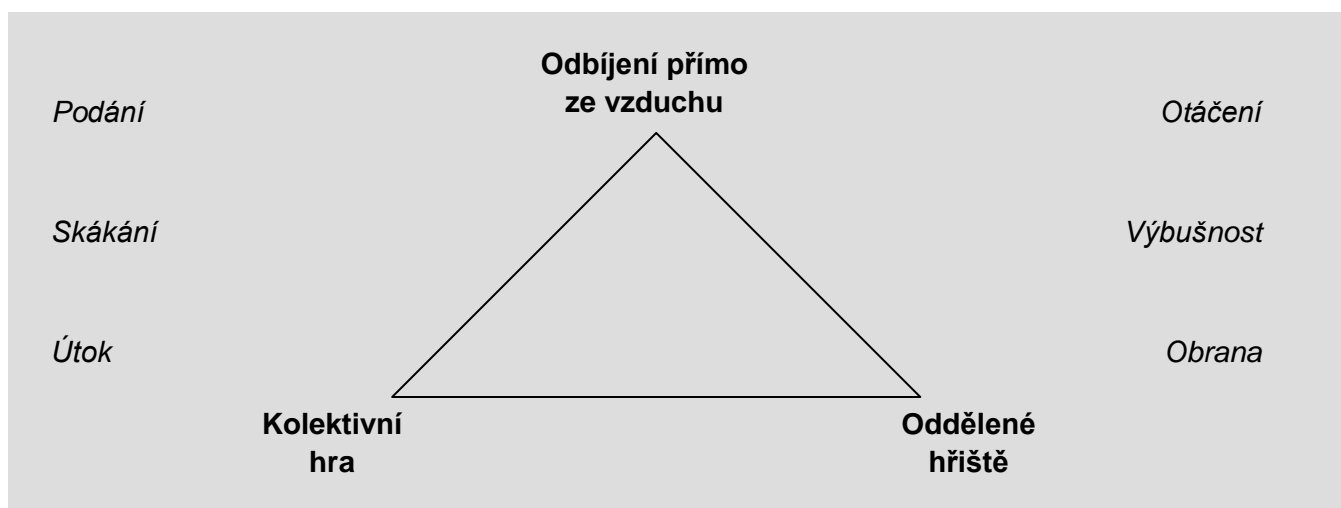
Ve volejbalu družstvo, které vyhraje rozehru, získává bod (Rally Point System – bodování bez ztrát). Hráči tohoto družstva postoupí o jedno postavení ve směru pohybu hodinových ručiček.

Část 1

FILOZOFIE PRAVIDEL A ROZHODOVÁNÍ

Úvod

Volejbal je jedním z nejúspěšnějších, nejrozšířenějších soutěžních a rekreačních sportů ve světě. Je **rychlý**, **vzrušující** a **výbušný**. Volejbal spojuje několik základních prolínajících se elementů, které svým vzájemným **působením** vytváří jedinečnou kolektivní hru.

V průběhu posledních let provedla mezinárodní volejbalová federace (FIVB) obrovské kroky, aby přiblížila tuto hru modernímu obecnstvu.

Následující řádky jsou určeny široké volejbalové veřejnosti – hráčům, trenérům, rozhodčím, divákům i komentátorům z následujících důvodů:

- porozumění pravidlům umožňuje lepší hraní – trenéři mohou vytvářet kvalitnější složení družstva a taktiku, která umožní hráčům ukázat maximum svých schopností;
- porozumění souvislostem mezi jednotlivými pravidly umožní rozhodčím lepší rozhodování.

Úvod se zaměřuje v první řadě na volejbal jako na soutěžní sport, a následně charakterizuje hlavní vlastnosti, které jsou potřebné pro úspěšné rozhodování.

Volejbal jako soutěžní sport

Soutěž dokáže objevit i skryté síly. Odhaluje nejlepší schopnosti, nejlepšího ducha, tvořivost a estetiku. Pravidla jsou vytvořena tak, aby umožnili všechny tyto vlastnosti. Až na malé výjimky umožňuje volejbal všem hráčům hrát na síti (při útoku) i vzadu v poli (v obraně nebo při podání).

William Morgan, který hru vytvořil, by ji ještě stále poznal, protože volejbal si i po dlouhých letech zachoval určité odlišnosti a důležité prvky. Některé z nich jsou společné s dalšími síťovými/míčovými/raketovými hrami:

- podání;
- postup (otáčení při podání);
- útok;
- obrana.

Volejbal je však i napříč tomu jedinečnou síťovou hrou tím, že míč musí neustále létat – „létající míč“ – a též tím, že umožňuje každému družstvu jistý počet vlastních přihrávek před vrácením míče soupeři.

Zavedení specializovaného obranného hráče – libera – posunulo hru dopředu z hlediska délky rozehrávek a členění hry. Úprava pravidla o podání změnila úkon podání z jednoduchého uvedení míče do hry na účinnou útočnou zbraň.

Pojem postup hráčů (otáčení) je v pravidlech zakotvený proto, aby zabezpečoval všestrannost sportovců. Pravidla o postavení hráčů musí dovolovat družstvům dostatečnou flexibilitu na vytváření zajímavých taktických manévrů.

Tyto základní principy využívají hráči na prokazování soutěžních technik, taktik a síly. Kromě toho poskytují hráčům dostatek volnosti, aby mohli nadchnout diváky v hledišti a při obrazovkách. A obraz volejbalu je neustále lepší. Podle toho, jak se hra vyvíjí, není nejmenších pochyb, že se změní – k ještě lepší, silnější a rychlejší.

Postavení rozhodčího v rámci volejbalu jako soutěžního sportu

Neodmyslitelným předpokladem dobrého rozhodčího je jeho nestrannost a důslednost:

- být spravedlivý vůči každému účastníkovi
- být považovaný za stejně spravedlivého i očima diváků.

Vyžaduje si to obrovskou dávku důvěry – rozhodčí musí být důvěryhodný, aby umožnil hráčům zábavu, a to tím, že:

- je **přesný** ve svých rozhodnutích
- **rozumí, proč je pravidlo napsané**
- je **vynikající organizátor**
- umožní průběh hry a **dovede** ji až do konce
- je **učitelem** – používá pravidla na trestání nečestnosti a nezdvořilosti
- **podporuje** hru – proto **nechá vyniknout velkolepým** momentům při hře jako i nejlepším hráčům, aby ukázali to, co umí nejlepší: **zabavit** obecenstvo.

Na závěr můžeme říci, že dobrý rozhodčí bude používat pravidla na to, aby se hra stala plnohodnotným zážitkem pro **všechny** zúčastněné.

Ti, kteří jste se dostali až na toto místo, podívejte se na následující pravidla jako na současný stav vývoje této skvělé hry, ale nezapomeňte, že tyto úvodní řádky mohou být stejně důležité pro vaše správné postavení ve sportu.

Část 2

Oddíl I HRA

Kapitola první – ZAŘÍZENÍ A VYBAVENÍ

1 HRACÍ PLOCHA

Hrací plocha zahrnuje hřiště a volnou zónu, která musí být pravoúhlá a symetrická (prav. 1.1; obr. 1a; 1b).

1.1 Rozměry (obr. 2)

Hřiště je obdélník o rozměrech 18x9 m obklopený volnou zónou, která je na všech stranách minimálně 3 m široká.

Volný hrací prostor je prostor nad hrací plochou, který je bez jakýchkoliv překážek. Volný hrací prostor je vysoký minimálně 7 m od povrchu hrací plochy.

Pro všechny světové a oficiální soutěže FIVB musí měřit volná zóna nejméně 5 m od postranních a 8 m od koncových čar. Volný hrací prostor je vysoký minimálně 12,5 m od povrchu hrací plochy.

1.2 Povrch hrací plochy

1.2.1 Povrch musí být plochý, vodorovný a jednolitý. Nesmí pro hráče představovat jakékoliv nebezpečí zranění. Je zakázáno hrát na hrubých nebo kluzkých površích.

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB je povolen pouze dřevěný nebo syntetický povrch. Každý povrch musí být předem schválen FIVB.

1.2.2 V halách musí být povrch hřiště světlé barvy.

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB je pro čáry požadována bílá barva (prav. 1.3). Pro hřiště a volnou zónu jsou požadovány různé barvy, od sebe odlišné (prav. 1.1).

1.2.3 Na venkovních hřištích je povolen sklon 5 mm na 1 m pro drenáž. Čáry hřiště z pevného materiálu jsou zakázány (prav. 1.3).

1.3 Čáry na hřišti (obr. 2)

1.3.1 Všechny čáry jsou 5 cm široké. Jejich barva musí být světlá a rozdílná od povrchu hrací plochy i od všech ostatních čar (prav. 1.2.2).

1.3.2 Čáry vymezující hřiště

Hřiště je vymezeno dvěma postranními a dvěma koncovými čarami (prav. 1.1). Jak postranní, tak koncové čáry jsou vyznačeny uvnitř rozměrů hřiště.

1.3.3 Střední čára

Osa střední čáry rozděluje hřiště na dvě stejná pole, každé o rozměrech 9 x 9 m, avšak celá šíře střední čáry je považována za součást obou polí. Tato čára prochází pod sítí od jedné postranní čáry k druhé (obr. 2).

1.3.4 Útočná čára

V každém poli je útočná čára, jejíž zadní okraj je ve vzdálenosti 3 m od osy střední čáry, vyznačující přední zónu (prav. 1.3.3; 1.4.1).

Pro všechny světové a oficiální soutěže FIVB je útočná čára prodloužena přidáním přerušovaných čar od čar postranních s pěti 15 cm dlouhými a 5 cm širokými úsečkami, vyznačenými 20 cm od sebe do celkové délky 1,75 m.

„Trenérská čára“ (přerušovaná čára od útočné čáry po koncovou čáru, rovnoběžně s postranní čarou ve vzdálenosti 1,75 m od ní) se skládá z 15 cm dlouhých úsečků, vzdálených 20 cm od sebe a vymezuje hranici prostoru trenérovy činnosti (obr. 2).

1.4 Zóny a prostory (obr. 1b; 2)

1.4.1 Přední zóna (obr. 2)

Přední zóna každého pole je vymezena osou střední čáry a zadním okrajem útočné čáry (prav. 1.3.3; 1.3.4).

Přední zóna je chápána jako prodloužená za postranní čáry až ke konci volné zóny (prav. 1.1; 1.3.2).

1.4.2 Zóna podání

Zóna podání je 9 m široká plocha za oběma koncovými čarami.

Po stranách je vymezena dvěma krátkými čarami o délce 15 cm, vyznačenými 20 cm za koncovou čarou jako prodloužení obou postranních čar (prav. 1.3.2). Obě krátké čáry jsou součástí šíře zóny podání (obr. 1b).

Hloubka zóny podání je vymezena koncem volné zóny (prav. 1.1).

1.4.3 Zóna střídání

Zóna střídání je vymezena prodloužením obou útočných čar až ke stolku zapisovatele (prav. 1.3.4; obr. 1b).

1.4.4 Zóna výměny libera

Zóna výměny libera je část volné zóny na straně lavičky družstva, vymezené prodloužením útočné čáry až ke koncové čáře (prav. 19.3.2.4; obr. 1b).

1.4.5 Prostor pro rozcvičení

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB jsou prostory pro rozcvičení, o velikosti přibližně 3 x 3 m, umístěny v obou rozích na straně hráčských laviček mimo volnou zónu (obr. 1a; 1b).

1.4.6 Prostor pro vyloučené

Prostor pro vyloučené, o rozměru přibližně 1 x 1 m a vybavený dvěma židlemi, je umístěný v kontrolovaném prostoru vně prodloužení koncové čáry (obr. 1a; 1b). Může být označen 5 cm širokou červenou čarou.

1.5 Teplota

Nejnižší teplota nesmí klesnout pod 10° C (50° F).

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB by neměla být maximální teplota vyšší než 25° C (77° F) a minimální nižší než 16° C (61° F).

1.6 Osvětlení

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB by mělo být osvětlení hrací plochy 1 000 až 1 500 luxů měřených ve výšce 1 m nad povrchem hrací plochy (prav. 1).

2 SÍŤ A SLOUPKY (obr. 3)

2.1 Výška sítě

2.1.1 Síť je umístěna svisle nad střední čarou (prav. 1.3.3) a její horní okraj je ve výšce 2,43 m pro muže a 2,24 m pro ženy.

2.1.2 Výška se měří ve středu hřiště (prav. 1.1; 1.3.2). Výška sítě (nad oběma postranními čarami) musí být přesně stejná (prav. 2.1.1) a nesmí převýšit stanovenou výšku o více než 2 cm.

2.2 Struktura

Síť je 1,00 m široká a 9,50 až 10,00 m dlouhá (s postranními páskami vzdálenými 25 až 50 cm od každého okraje sítě), zhotovena z černých čtvercových ok o straně 10 cm (obr. 3).

Na jejím horním okraji je umístěna vodorovná páska, široká 7 cm, zhotovená ze zdvojeného bílého plátna a přiřítá po celé své délce. Každý konec této pásky má otvor, jímž prochází provaz upevňující pásku ke sloupkům tak, aby byl její horní okraj napnutý.

K upevnění sítě ke sloupkům a k udržení jejího horního okraje napnutého je uvnitř pásky vedeno pružné lanko.

Na spodním okraji sítě je umístěna další vodorovná páska široká 5 cm, podobná pásce na horním okraji, skrze níž je provlečen provaz. Tento provaz upevňuje síť ke sloupkům a udržuje tak spodní okraj sítě napnutý.

2.3 Postranní pásy

Dvě bílé pásy jsou upevněny svisle k síti a umístěny přímo nad každou postranní čarou (prav. 1.3.2; obr. 3).

Jsou 5 cm široké a 1 m dlouhé a jsou považovány za součást sítě.

2.4 Anténky

Anténka je ohebná tyčka dlouhá 1,80 m, o průměru 10 mm, zhotovená ze sklolaminátu nebo podobného materiálu.

Anténka je upevněná na vnějším okraji každé postranní pásky (prav. 2.3). Anténky jsou umístěny na opačných stranách sítě (obr. 3).

Vrchních 80 cm každé anténky převyšuje síť a je označeno 10 cm širokými pruhy kontrastních barev, přednostně červené a bílé.

Anténky jsou považovány za součást sítě a ohraničují bočně prostor přeletu (prav. 10.1.1; obr. 3, 5).

2.5 Sloupky

2.5.1 Sloupky, na kterých je síť připevněna, jsou umístěny ve vzdálenosti 0,5 - 1,0 m na vnější straně od postranních čar. Jsou vysoké 2,55 m a nastavitelné (obr. 3).

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB jsou sloupky upevňující síť umístěny ve vzdálenosti 1 m od postranních čar.

2.5.2 Sloupky jsou zaoblené a hladké, zapuštěné do země bez upevňovacích lan. Na sloupcích nesmí být žádná nebezpečná nebo překážející zařízení.

2.6 Doplňkové vybavení

Veškeré doplňkové vybavení je určováno směrnicemi FIVB.

3 MÍČE

3.1 Parametry

Míč musí být kulatý, s povrchovou vrstvou zhotovenou z měkké kůže nebo ze syntetické kůže a uvnitř s duší z gumy nebo jiného podobného materiálu.

Jeho barva může být jednotně světlá nebo kombinací barev.

Syntetická kůže a barevné kombinace míčů, používaných v oficiálních mezinárodních soutěžích, musí odpovídat parametrům FIVB.

Jeho obvod je 65 - 67 cm a jeho váha je 260 - 280 gramů.

Jeho vnitřní tlak je 0,300 až 0,325 kg/cm² (4,26 až 4,61 psi) (294,30 až 318,82 mbar nebo hPa).

3.2 Jednotnost míčů

Všechny míče použité v utkání musí být jednotné, pokud se týká jejich obvodu, váhy, tlaku, typu, barvy apod. (prav. 3.1).

Všechny světové a oficiální soutěže FIVB, jakož i národní nebo ligová mistrovství, se musí hrát s míči schválenými FIVB, pokud FIVB nerozhodne jinak.

3.3 Systém tří míčů

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB musí být používáno tři míčů. V tomto případě je šest sběračů míčů rozmístěno tak, že stojí po jednom v každém rohu volné zóny a za každým rozhodčím (obr. 10).

Kapitola druhá – ÚČASTNÍCI

4 DRUŽSTVA

4.1 Složení družstva

4.1.1 Družstvo se může skládat nejvýše z dvanácti (12) hráčů, trenéra, asistenta trenéra, maséra a lékaře (prav. 5.2; 5.3).

Pro všechny světové a oficiální soutěže FIVB musí být lékař a masér předem akreditován u FIVB.

4.1.2 Jeden z hráčů, avšak ne libero, je kapitánem družstva, který musí být označen v zápisu o utkání (prav. 5.1; 19.1.3).

4.1.3 Pouze hráči zapsaní do zápisu o utkání mohou vstoupit do hřiště a hrát (prav. 1). Jakmile byl již zápis o utkání podepsán trenérem a kapitánem družstva, nelze zapsané hráče měnit (prav. 5.1.1; 5.2.2).

4.2 Umístění družstva

4.2.1 Hráči, kteří nehrají, buď sedí na lavičce družstva, nebo jsou ve svém prostoru pro rozcvičení (prav. 7.3.3; 1.4.5). Trenér a další členové družstva sedí na lavičce, ale mohou ji dočasně opustit (prav. 5.2.3).

Lavičky pro družstva jsou umístěny vedle stolku zapisovatele, mimo volnou zónu (obr. 1a; 1b).

4.2.2 Sedět na lavičce během utkání a účastnit se rozcvičení je povoleno pouze členům družstva (prav. 4.1.1; 7.2).

4.2.3 Hráči, kteří nehrají, se bez míčů mohou rozcvičovat takto:

4.2.3.1 v průběhu hry: v prostorách pro rozcvičení (prav. 1.4.5; 8.1; obr. 1a; 1b);

4.2.3.2 v průběhu oddechových a technických oddechových časů: ve volné zóně za svým polem (prav. 1.3.3; 15.4).

4.2.4 V průběhu přestávek mezi sety mohou hráči při rozcvičení ve volné zóně použít míče (prav. 18.1).

4.3 Výstroj

Výstroj hráče se skládá z trička, trenýrek, ponožek (úbor) a sportovní obuvi.

4.3.1 Barva a provedení triček, trenýrek a ponožek celého družstva musí být jednotné (vyjma liber, prav. 4.1; 19.2). Úbory musí být čisté.

4.3.2 Obuv musí být lehká a pružná s nebarvící gumovou nebo kompozitní podrážkou bez podpatků.

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB je zakázáno nosit obuv, která je převážně černá.

4.3.3 Trička hráčů musí být číslovány od 1 do 18.

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB musí být trička hráčů číslovány od 1 do 20.

4.3.3.1 Číslo musí být umístěno uprostřed přední i zadní strany trička. Barva a jasnost čísel musí být kontrastní k barvě a jasnosti trička.

4.3.3.2 Čísla musí být vysoká minimálně 15 cm na prsou a 20 cm na zádech. Páska tvořící číslo je minimálně 2 cm široká.

Pro všechny světové a oficiální soutěže FIVB musí být číslo hráčů umístěno také na pravé nohavici trenýrek. Číslo musí být od 4 cm do 6 cm vysoké a páska tvořící číslo minimálně 1 cm široká. Trička a trenýrky musí být v souladu se standardy FIVB.

4.3.4 Kapitán družstva musí mít na svém tričku pásku 8 x 2 cm, která podtrhuje číslo na prsou (prav. 5.1).

4.3.5 Je zakázáno nosit výstroj odlišné barvy od výstroje ostatních hráčů (vyjma liber prav. 19.2) a bez oficiálního očíslování.

4.4 Změny ve výstroji

První rozhodčí může povolit jednomu nebo více hráčům (prav. 23):

4.4.1 hrát bos(i);

Pro všechny světové a oficiální soutěže FIVB je zakázáno hrát bos.

4.4.2 vyměnit si mokrý nebo poškozený úbor v přestávce mezi sety nebo po vystřídání (prav. 4.3; 15.5) pod podmínkou, že barva, tvar a číslo nového úboru jsou stejné;

4.4.3 v chladném počasí hrát v teplákových soupravách pod podmínkou, že jsou pro celé družstvo (prav. 4.1.1) stejné barvy i tvaru (vyjma liber, prav. 19.2) a řádně očíslovány v souladu s pravidlem 4.3.3.

4.5 Zakázané předměty

4.5.1 Je zakázáno nosit předměty, které mohou způsobit zranění nebo přinést hráčům výhodu.

4.5.2 Hráči mohou na vlastní zodpovědnost nosit brýle nebo oční čočky.

5 VEDENÍ DRUŽSTVA

Jak kapitán, tak i trenér družstva jsou odpovědní za chování a kázeň členů svého družstva (prav. 20).

Libera nemohou být kapitánem družstva ani kapitánem ve hře (prav. 19.1.3).

5.1 Kapitán

5.1.1 **Před utkáním** kapitán družstva podepisuje zápis o utkání a zastupuje své družstvo při losování (prav. 7.1; 25.2.1.1).

5.1.2 **V průběhu hry**, je-li kapitán družstva na hřišti, je kapitánem ve hře. Není-li kapitán družstva na hřišti, trenér nebo sám kapitán musí určit jiného hráče na hřišti, ale ne libe-ra (prav. 19.1.3), který bude plnit funkci kapitána ve hře. Tento kapitán ve hře plní své povinnosti, dokud není vystřídán, dokud se nevrátí na hřiště kapitán družstva nebo do konce setu (prav. 15.2.1).

Je-li míč mimo hru (prav. 8.2), je pouze kapitán ve hře oprávněn hovořit s rozhodčími:

5.1.2.1 aby si vyžádal vysvětlení o použití a výkladu pravidel nebo tlumočil požadavky či dotazy svých členů družstva. Pokud kapitán ve hře s vysvětlením prvního rozhodčího nesouhlasí, může se rozhodnout protestovat proti takovému rozhodnutí a okamžitě prvního rozhodčího upozornit, že si vyhrazuje právo zaznamenat do zápisu o utkání na konci hry oficiální protest (prav. 23.2.4);

5.1.2.2 aby si vyžádal povolení:

a) vyměnit celou výstroj nebo její část (prav. 4.3; 4.4.2);

b) ověřit postavení družstev (prav. 7.4);

c) zkontrolovat povrch hrací plochy, síť, míč apod. (prav. 1.2; 2; 3);

5.1.2.3 aby si při absenci trenéra vyžádal oddechové časy a střídání* (prav. 15.2.1; 15.4, 15.5).

5.1.3 **Na konci hry** kapitán družstva (prav. 6.3):

5.1.3.1 poděkuje rozhodčím a podepíše zápis o utkání, aby potvrdil výsledek (prav. 25.2.3.3);

5.1.3.2 pokud prvního rozhodčího v daném okamžiku upozornil (prav. 5.1.2.1), může potvrdit a zaznamenat oficiální protest proti použití nebo výkladu pravidel rozhodčími do zápisu o utkání (prav. 25.2.3.2).

5.2 **Trenér**

5.2.1 V průběhu hry řídí trenér hru svého družstva z místa vně hřiště (prav. 1.1). Určuje hráče základní sestavy (prav. 7.3.2), jejich náhradníky (prav. 15.5) a vyžaduje oddechové časy (prav. 15.4). S těmito žádostmi se obrací na druhého rozhodčího.

5.2.2 **Před utkáním** trenér zapíše nebo zkontroluje jména a čísla svých hráčů v zápisu o utkání a potom jej podepíše (prav. 4.1; 19.1.3; 25.2.1.1).

5.2.3 **V průběhu hry** trenér:

5.2.3.1 před každým setem předá zapisovateli nebo druhému rozhodčímu náležitě vyplněný(é) a podepsaný(é) záznam(y) postavení základní sestavy (prav. 7.3.2);

5.2.3.2 sedí na lavičce svého družstva nejbližší k zapisovateli, ale může ji opustit (prav. 4.2);

5.2.3.3 žádá oddechové časy a střídání (prav. 15.4, 15.5);

5.2.3.4 on, jakož i další členové družstva, smí dávat pokyny hráčům na hřišti. Trenér může dávat pokyny, i když stojí nebo chodí ve volné zóně před lavičkou svého družstva v rozmezí od prodloužení útočné čáry (prav. 1.3.4) až k prostoru pro rozcvičení (prav. 1.4.5), aniž by rušil nebo zdržoval utkání.

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB je trenérovi zakázáno vykonávat jeho činnost za trenérskou čarou (obr. 1.a; 1.b; 2).

5.3 **Asistent trenéra**

5.3.1 Asistent trenéra sedí na lavičce družstva, ale nemá žádné právo zasahovat do hry.

5.3.2 Pokud musí trenér opustit své družstvo z jakéhokoliv důvodu včetně sankcí, může asistent trenéra, na základě žádosti kapitána ve hře (prav. 5.1.2) a se souhlasem prvního rozhodčího, převzít jeho funkce po dobu absence (prav. 5.2).

Kapitola třetí – USPOŘÁDÁNÍ HRÝ

6 ZISK BODU, VÍTĚZSTVÍ V SETU A V UTKÁNÍ

6.1 Zisk bodu

6.1.1 Bod

Družstvo získá bod:

6.1.1.1 úspěšně umístěným míčem do soupeřova pole (prav. 8.3; 10.1.1);

6.1.1.2 když se družstvo soupeře dopustí chyby (prav. 6.1.2; obr. 11/23);

6.1.1.3 když je družstvu soupeře udělen trest (prav. 16.2.3; 21.3.1).

6.1.2 Chyba

Družstvo se dopustí chyby tím, že provede některou činnost ve hře v rozporu s pravidly (nebo je poruší jiným způsobem). Rozhodčí rozhodují o chybách a jejich důsledcích podle pravidel:

6.1.2.1 pokud nastanou dvě nebo více chyb následně po sobě, pouze první z nich se počítá;

6.1.2.2 pokud se dvou nebo více chyb dopustí obě soupeřící družstva současně, posoudí se to jako „**oboustranná chyba**“ a rozehra se opakuje (prav. 6.1.2; obr. 11/23).

6.1.3 Rozehra a dokončená rozehra

Rozehra je posloupnost činností ve hře od okamžiku úderu do míče podávajícím hráčem (prav. 8.1) až do okamžiku, kdy je míč mimo hru (prav. 8.2). Dokončená rozehra je posloupnost činností ve hře, jejichž výsledkem je udělení bodu.

6.1.3.1 Jestliže vyhraje rozehtu podávající družstvo, získá bod a pokračuje v podání.

6.1.3.2 Jestliže vyhraje rozehtu přijímající družstvo, získá bod a následně musí podávat.

6.2 Vítězství v setu (obr. 11/9)

Set (vyjma rozhodujícího pátého setu, prav. 6.3.2) vyhrává to družstvo, které jako první získalo dvacet pět bodů s rozdílem nejméně dvou bodů. V případě nerozhodného stavu 24:24 se ve hře pokračuje, dokud není dosaženo dvoubodového rozdílu (26:24; 27:25 ...).

6.3 Vítězství v utkání (obr. 11/9)

6.3.1 V utkání vítězí družstvo, které vyhrálo tři sety (prav. 6.2).

6.3.2 V případě nerozhodného stavu 2:2 se rozhodující set (pátý) hraje do patnácti bodů s rozdílem nejméně dvou bodů (prav. 7.1).

6.4 Nepřítomné a neúplné družstvo

6.4.1 Odmítne-li družstvo hrát poté, co k tomu bylo vyzváno, je prohlášeno za „**nepřítomné**“ a prohrává utkání s výsledkem 0:3 na sety a 0:25 na body v každém setu (prav. 6.2; 6.3).

6.4.2 Družstvo, které se bez závažných důvodů nedostaví na hřiště včas, je prohlášeno za „**nepřítomné**“ se stejným výsledkem, jako v pravidle 6.4.1.

6.4.3 Družstvo, které je prohlášeno za „**neúplné**“ v setu nebo v utkání (prav. 7.3.1), prohrává set nebo utkání (prav. 6.2; 6.3). Družstvu soupeře jsou přiděleny body nebo body a sety, potřebné k vítězství v setu nebo v utkání. Neúplné družstvo si ponechává dosažené body a sety.

7 STRUKTURA HRÝ

7.1 Losování

Před utkáním provádí první rozhodčí losování, aby se rozhodlo o prvním podání a stranách hřiště v prvním setu (prav. 12.1.1).

Bude-li se hrát rozhodující set, provede se nové losování (prav. 6.3.2).

7.1.1 Losování probíhá za přítomnosti kapitánů obou družstev (prav. 5.1).

7.1.2 Vítěz losování si vybírá:

bud'

7.1.2.1 právo podávat nebo přijímat podání (prav. 12.1.1);

nebo

7.1.2.2 stranu hřiště.

Porazenému zůstává zbývající volba.

7.1.3 V případě postupného rozcvičení u sítě (prav. 7.2) se rozcvičuje první to družstvo, které má první podání.

7.2 Rozcvičení

7.2.1 Pokud měla družstva k dispozici před utkáním hřiště, mohou se společně rozcvičovat u sítě 6 minut, pokud tuto možnost neměla, mohou se společně rozcvičovat u sítě 10 minut.

7.2.2 Pokud jeden z kapitánů žádá samostatné (postupné) rozcvičení u sítě, může se každé družstvo rozcvičovat u sítě 3 nebo 5 minut v souladu s pravidlem 7.2.1.

7.3 Sestava družstva

7.3.1 Ve hře musí být vždy šest hráčů každého družstva (prav. 6.4.3).

Základní sestava družstva určuje pořadí postupu (prav. 7.6) hráčů na hřišti. Toto pořadí musí být zachováno po celý set.

7.3.2 Před začátkem každého setu musí trenér uvést základní sestavu svého družstva na záznamu postavení základní sestavy (prav. 5.2.3.1). Náležitě vyplněný a podepsaný záznam je předložen druhému rozhodčímu nebo zapisovateli (prav. 24.3.1; 25.2.1.2).

7.3.3 Hráči, kteří nejsou v základní sestavě daného setu (prav. 7.3.2; 15.5), jsou pro tento set náhradníky (vyjma liber).

7.3.4 Jakmile byl záznam postavení základní sestavy družstva předán druhému rozhodčímu nebo zapisovateli, nemůže být povolena žádná změna základní sestavy bez řádného střídání (prav. 15.2.2; 15.5).

7.3.5 Nesouhlas postavení hráčů na hřišti se záznamem postavení základní sestavy se řeší následovně (prav. 24.3.1):

7.3.5.1 Je-li takový rozpor zjištěn před zahájením setu, musí být postavení hráčů uvedeno do souladu se záznamem postavení základní sestavy (prav. 7.3.2). Nenasleduje žádná sankce.

7.3.5.2 Je-li před zahájením setu zjištěn na hřišti hráč, který není uveden v záznamu postavení základní sestavy (prav. 7.3.2) pro tento set, musí být v souladu s ním vyměněn. Nenasleduje žádná sankce.

7.3.5.3 Přeje-li si však trenér ponechat takového neuvedeného hráče (více hráčů) na hřišti, musí požádat o řádné střídání (prav. 15.2.2), které pak bude znamenáno do zápisu o utkání.

Pokud se nesoulad mezi postavením hráčů na hřišti a záznamem postavení zjistí později, musí se družstvo v chybném postavení uvést do správného postavení. Všechny body, které družstvo získalo od okamžiku chyby až po zjištění chyby se anulují. Body získané soupeřem zůstávají v platnosti a navíc soupeř získá bod a bude podávat.

7.4 Postavení (obr. 4)

V okamžiku, kdy podávající udeří do míče (prav. 8.1; 12.4), musí být hráči obou družstev rozmístěni uvnitř vlastního pole v souladu s pořadím postupu (vyjma podávajícího, prav. 7.6.1).

7.4.1 Postavení hráčů je číslováno následovně:

7.4.1.1 tři hráči u sítě jsou hráči přední řady a zaujímají postavení **4** (přední-levý), **3** (přední-střední) a **2** (přední-pravý);

7.4.1.2 zbývající tři jsou hráči zadní řady a zaujímají postavení **5** (zadní-levý), **6** (zadní-střední) a **1** (zadní-pravý).

7.4.2 Vztahy mezi postaveními hráčů:

7.4.2.1 každý hráč zadní řady musí být v postavení dále od střední čáry než jemu odpovídající hráč přední řady;

7.4.2.2 hráči přední i zadní řady musí být bočně rozmístěni v pořadí stanoveném pravidlem 7.4.1.

7.4.3 Postavení hráčů je určeno a řídí se polohou jejich chodidel, dotýkajících se země, následujícím způsobem (obr. 4):

7.4.3.1 každý hráč přední řady musí mít alespoň část svého chodidla blíže střední čáře (prav. 1.3.3), než jsou chodidla jemu odpovídajícího hráče zadní řady;

7.4.3.2 každý pravý (levý) krajní hráč musí mít alespoň část svého chodidla blíže pravé (levé) postranní čáře (prav. 1.3.2) než, jsou chodidla středního hráče jeho řady.

7.4.4 Po úderu do míče při podání se mohou hráči přemísťovat a zaujímat jakékoliv postavení ve svém poli a volné zóně (prav. 11.2.2).

7.5 Chyba v postavení (obr. 4; 11/13)

7.5.1 Družstvo se dopustí chyby v postavení, není-li kterýkoliv hráč ve svém správném postavení v okamžiku, kdy podávající udeří do míče (prav. 7.3; 7.4).

7.5.2 Dopustí-li se podávající některé z „**chyb při podání**“ v okamžiku uskutečnění podání (prav. 12.4; 12.7.1), chyba podávajícího převládá nad chybou v postavení.

7.5.3 Stane-li se podání chybným po úderu do míče (prav. 12.7.2), počítá se chyba v postavení.

7.5.4 Chyba v postavení vede k následujícím důsledkům:

7.5.4.1 družstvo je potrestáno bodem a podáním pro soupeře (prav. 6.1.3);

7.5.4.2 postavení hráčů je opraveno (prav. 7.3; 7.4).

7.6 Pořadí postupu

7.6.1 Pořadí postupu je určeno základní sestavou družstva (prav. 7.3.1) a kontrolováno pořadím postupu na podání (prav. 12.2) a postavením hráčů během setu (prav. 7.4.1).

7.6.2 Získalo-li přijímající družstvo právo podávat, jeho hráči postoupí o jedno postavení (prav. 12.2.2.2) ve směru pohybu hodinových ručiček: hráč v postavení **2** postoupí do postavení **1**, aby podával, hráč v postavení **1** postoupí do postavení **6**, apod.

7.7 Chyba v pořadí postupu (obr. 11/13)

7.7.1 Chyba v pořadí postupu hráčů nastane, není-li podání (prav. 12) provedeno v souladu s pořadím postupu (prav. 7.6.1). Vede k následujícím důsledkům:

7.7.1.1 družstvo je potrestáno bodem a podáním pro soupeře (prav. 6.1.3);

7.7.1.2 pořadí postupu hráčů je opraveno (prav. 7.6.1).

- 7.7.2 V souvislosti s tím by měl zapisovatel určit přesný okamžik, kdy došlo k chybě (prav. 25.2.2.2) a všechny body získané chybným družstvem od tohoto okamžiku jsou zrušeny. Body získané soupeřem zůstávají zachovány. Pokud tento okamžik nelze přesně určit, získané body se neruší a jediným trestem je bod a podání pro soupeře (prav. 6.1.3).

Kapitola čtvrtá – ČINNOSTI VE HŘE

8 SITUACE VE HŘE

8.1 Míč ve hře

Míč je ve hře od okamžiku úderu do míče při podání (prav. 12.3) povoleném prvním rozhodčím.

8.2 Míč mimo hru

Míč je mimo hru v okamžiku chyby, odpískané jedním z rozhodčích. Jestliže nenastala chyba, v okamžiku zapískání.

8.3 Míč v hřišti (obr. 11/14; 12/1)

Míč je v hřišti „dobrý míč“ jestliže se dotkne povrchu hřiště (prav. 1.1) včetně vymezu-
jících čar (prav. 1.3.2).

8.4 Míč mimo (obr. 11/15)

Míč je „mimo“ když:

- 8.4.1 je část míče, která se dotkne hrací plochy, zcela mimo čáry vymezu-
jící hřiště (prav. 1.3.2; obr. 11/15; 12/2);
- 8.4.2 se dotkne předmětu vně hřiště, stropu nebo osoby, která je mimo hru (obr.
11/15; 12/4);
- 8.4.3 se dotkne antének, provazů, sloupků nebo sítě vně postranních pásek (prav.
2.3; obr. 5; 11/15; 12/4);
- 8.4.4 přeletí svistou rovinu sítě (obr. 5; 11/15; 12/4) buď částečně nebo zcela mi-
mo prostor přeletu (prav. 10.1.1), vyjma situace dle pravidla 10.1.2;
- 8.4.5 přeletí zcela spodní prostor přeletu pod sítí (prav. 23.3.2.3; obr. 5; 11/22).

9 HRA MÍČEM

Každé družstvo musí hrát uvnitř své vlastní hrací plochy a prostoru (vyjma prav.
10.1.2). Míč však může být zahrán zpoza volné zóny.

9.1 Odbití družstva

Odbití je jakýkoliv dotek hráče s míčem ve hře.

Každé družstvo je k vrácení míče přes síť oprávněno použít maximálně tři odbití (i po
bloku, prav. 14.4.1). Pokud použije více odbití, dopustí se chyby „čtyři odbití“.

9.1.1 Následné doteky

Hráč nesmí odbít míč dvakrát po sobě (vyjma prav. 9.2.3; 14.2; 14.4.2).

9.1.2 Současné doteky

Dva nebo tři hráči se mohou dotknout míče současně.

- 9.1.2.1 Dotknou-li se dva (tři) spoluhráči míče současně, je to počítáno jako dvě (tři)
odbití (vyjma při blokování). Pokud se snaží více hráčů zahrát míč, ale pou-
ze jeden se jej skutečně dotkne, je započítáno pouze jedno odbití. Jestliže
se hráči srazí, není to chyba.

- 9.1.2.2 Dotknou-li se oba soupeři současně míče nad sítí a míč zůstane ve hře, družstvo, které získává míč, má právo na další tři odbití. Letí-li takovýto míč „mimo“ je to chyba družstva na opačné straně.
- 9.1.2.3 Jestliže současně odbití obou soupeřů nad sítí vede k prodlouženému doteku s míčem (prav. 9.1.2.2), hra pokračuje.

9.1.3 Odbití s dopomocí

K odbití míče není hráči na hrací ploše (prav. 1) dovoleno použít dopomoci kteréhokoliv spoluhráče nebo vystoupit na jakýkoliv objekt či zařízení. Avšak hráč, jehož počínání by vzápětí vedlo k chybě (chybnému doteku sítě nebo k překročení střední čáry, apod.), může být spoluhráčem zastaven nebo zadržen.

9.2 Charakteristiky odbití

- 9.2.1 Míč se může dotknout kterékoliv části těla.
- 9.2.2 Míč nesmí být chycen a (nebo) hozen. Může se odrazit kterýmkoliv směrem.
- 9.2.3 Míč se může dotknout různých částí těla, pouze nastanou-li doteky současně. Výjimky:
  - 9.2.3.1 při blokování (prav. 14.1.1) mohou nastat následné doteky jednoho nebo více blokujících za předpokladu, že se vyskytnou v průběhu jedné akce (prav. 14.2);
  - 9.2.3.2 při prvním odbití míče družstvem (prav. 9.1; 14.4.1) se může míč dotknout postupně různých částí těla za předpokladu, že se vyskytnou tyto doteky v průběhu jedné akce.

9.3 Chyby při hře míčem

- 9.3.1 „**Čtyři odbití**“: družstvo odbije míč čtyřikrát, dříve než jej vrátí (prav. 9.1; obr. 11/18).
- 9.3.2 „**Odbití s dopomocí**“: k odbití míče uvnitř hrací plochy použije hráč dopomoci spoluhráče, nebo přitom vystoupí na jakýkoliv předmět či zařízení (prav. 9.1.3).
- 9.3.3 „**Chycení**“: míč je chycen a (nebo) hozen, při odbití se neodrazí (prav. 9.2.2; obr. 11/16).
- 9.3.4 „**Dvojdotek**“: hráč se dotkne míče dvakrát po sobě nebo se míč dotkne postupně různých částí jeho těla (prav. 9.2.3; obr. 11/17).

10 MÍČ NA SÍTI

10.1 Přelet míče přes síť

- 10.1.1 Míč zahraný do pole soupeře musí přeletět síť uvnitř prostoru přeletu (obr. 5a). Prostor přeletu je část svíslé roviny sítě vymezený následovně (prav. 10.2):
  - 10.1.1.1 dole, horním okrajem sítě (prav. 2.2);
  - 10.1.1.2 po stranách, anténkami a jejich pomyslným prodloužením (prav. 2.4);
  - 10.1.1.3 nahoře, stropem.
- 10.1.2 Míč, který přeletěl svíslou rovinu sítě do soupeřovy volné zóny zcela nebo částečně vnějším prostorem přeletu (obr. 5b), může být v rámci povoleného počtu odbití družstva zahrán zpět (prav. 9.1) za předpokladu, že:
  - 10.1.2.1 se hráč nedotkne soupeřova pole (prav. 11.2.2);
  - 10.1.2.2 míč hraný zpět, přeletí svíslou rovinu sítě opět zcela nebo částečně vnějším prostorem přeletu (obr. 5b) na téže straně hřiště (prav. 11.4.4).
Družstvo soupeře nesmí takové akci bránit.

10.1.3 Míč, který směřuje do soupeřova pole spodním prostorem přeletu, je ve hře až do okamžiku, kdy zcela přeletí svislou rovinu sítě (prav. 23.3.2.3 f; obr. 5a; 11/22).

10.2 Míč, který se dotkne sítě

Při přeletu sítě (prav. 10.1.1) se jí míč může dotknout.

10.3 Míč v síti

10.3.1 Míč zahráný do sítě může být znovu zahrán avšak v rámci povolených tří odbití družstvem (prav. 9.1).

10.3.2 Protrhne-li míč oko sítě nebo ji strhne dolů, rozehra je anulována a opakuje se.

11 HRÁČ U SÍTĚ

11.1 Přesáhnutí přes síť

11.1.1 Při bloku je blokujícímu hráči dovoleno dotknout se míče za sítí za předpokladu (prav. 14.1), že nepřekáží soupeři ve hře před nebo v průběhu jeho útočného úderu (prav. 14.3).

11.1.2 Hráči je dovoleno přesáhnout rukou za síť po jeho útočném úderu za předpokladu, že úder do míče byl proveden ve vlastním hracím prostoru.

11.2 Proniknutí pod sítí

11.2.1 Pronikat pod sítí do prostoru soupeře je dovoleno za předpokladu, že se tím nepřekáží soupeři ve hře.

11.2.2 Proniknutí do soupeřova pole za střední čáru:

11.2.2.1 dotknout se soupeřova pole nohou(ama) je dovoleno za předpokladu, že část pronikající(ch) nohy(ou) zůstane buď ve styku se střední čarou, nebo přímo nad ní (prav. 1.3.3; obr. 11/22);

11.2.2.2 dotknout se soupeřova pole jakoukoliv jinou částí těla je dovoleno za předpokladu, že se tím nepřekáží soupeři ve hře (prav. 1.3.3; 11.2.1; obr. 11/22).

11.2.3 Hráč může vstoupit do soupeřova pole poté, co se míč dostal mimo hru (prav. 8.2).

11.2.4 Hráč může proniknout do soupeřovy volné zóny za předpokladu, že nepřekáží soupeři ve hře.

11.3 Dotek sítě

11.3.1 Dotek sítě hráčem není chybou, pokud nepřekáží ve hře (prav. 11.4.4; 24.3.2.3; 24.3.2.3. c; obr. 3).

11.3.2 Hráč se může dotknout sloupků, provazů nebo jakýchkoliv jiných předmětů vně antény, včetně vlastní sítě za předpokladu, že tento dotek nepřekáží ve hře (obr. 3).

11.3.3 Je-li míč zahrán do sítě a je příčinou toho, že se síť dotkne soupeře, nejedná se o chybu.

11.4 Chyby hráče u sítě:

11.4.1 Hráč se v prostoru soupeře dotkne míče nebo protihráče před nebo v průběhu soupeřova útočného úderu (prav. 11.1.1; obr. 11/20).

11.4.2 Hráč překáží soupeři ve hře, když pronikne do prostoru soupeře pod sítí (prav.11.2.1).

11.4.3 Hráč pronikne zcela nohou do pole soupeře (prav. 11.2.2.).

- 11.4.4 Hráč překáží soupeři ve hře (prav. 11.3.1; obr. 11/19), když (mimo jiného):
- se dotkne pásky na horním okraji sítě nebo 80 cm anténky nad sítí během akce související s hraním míče, nebo
  - současně s hraním míče využije síť jako podporu, nebo
  - si vytvoří výhodu nad soupeřem, nebo
  - provede akci, která brání dovolenému pokusu soupeře hrát míč.

12 **PODÁNÍ**

Podání je uvedení míče do hry zadním-pravým hráčem (prav. 8.1), který je v zóně podání (prav. 12.4.1).

12.1 **První podání v setu**

- 12.1.1 První podání v prvním setu, stejně jako v rozhodujícím setu (pátém, prav. 6.3.2), provádí družstvo určené losováním (prav. 7.1).
- 12.1.2 Další sety budou zahájeny podáním družstva, které nepodávalo první v předchozím setu.

12.2 **Pořadí postupu na podání**

- 12.2.1 Hráči musí dodržovat pořadí postupu na podání uvedené na záznamu postavení základní sestavy (prav. 7.3.1; 7.3.2).
- 12.2.2 Po prvním podání v setu se podávající hráč určuje následovně (prav. 12.1):
- 12.2.2.1 vyhraje-li podávající družstvo rozehru (prav. 6.1.3), hráč (střídající hráč, prav. 15.5), který podával předtím, podává znovu;
  - 12.2.2.2 vyhraje-li přijímající družstvo rozehru (prav. 6.1.3), získává právo podávat a dříve než uskuteční podání, postoupí dle pořadí postupu. Hráč, který postoupí z postavení **2** (přední-pravý) do postavení **1** (zadní-pravý), bude podávat (prav. 7.6.2).

12.3 **Povolení podání**

První rozhodčí povolí podání, jakmile zkontroluje, že obě družstva jsou připravena ke hře a podávající drží míč (prav. 12; obr. 11/1).

12.4 **Provedení podání** (obr. 11/10)

- 12.4.1 Míč musí být udeřen jednou rukou nebo kteroukoliv částí paže poté, co byl nadhozen nebo puštěn z ruky(ou).
- 12.4.2 Je dovolen pouze jeden nadhoz nebo puštění míče. Dribling nebo pohyb míče v rukou je povolen.
- 12.4.3 V okamžiku úderu do míče při podání nebo odrazu při podání ve výskoku se podávající nesmí dotýkat hřiště (včetně koncové čáry) nebo povrchu hrací plochy mimo zónu podání (prav. 1.4.2; 27.2.1.4; obr. 12/4; 11/22).
Po úderu může hráč vstoupit či dopadnout mimo zónu podání nebo do hřiště.
- 12.4.4 Podávající hráč musí udeřit do míče v průběhu **osmi** sekund po zapískání prvního rozhodčího, jímž dává pokyn k podání (prav. 12.3; obr. 11/11).
- 12.4.5 Podání provedené před zapískáním rozhodčího je anulováno a opakuje se (prav. 12.3).

12.5 Clonění (obr. 11/12)

- 12.5.1 Hráči podávajícího družstva nesmějí individuálním ani skupinovým cloněním bránit soupeři (prav. 12.5.2), ve výhledu na podávajícího hráče nebo dráhu letu míče.
- 12.5.2 Hráč nebo skupina hráčů podávajícího družstva vytváří clonu tím, že pohybují pažemi, skáčou nebo se pohybují stranou v době provádění podání (prav. 12.4) nebo se ve stejné seskupují, aby zakryli dráhu letu míče (viz obr. 6).

12.6 Chyby uskutečněné v průběhu podání

12.6.1 Chyby při podání

Následující chyby vedou ke změně podání (prav. 12.2.2.2), i když je soupeř v chybném postavení (prav. 12.7.1). Podávající:

12.6.1.1 poruší pořadí postupu na podání (prav. 12.2);

12.6.1.2 neprovede podání správně (prav. 12.4).

12.6.2 Chyby po úderu do míče při podání.

Po správně provedeném úderu do míče (prav. 12.4) se stává podání chybným (pokud některý hráč není v chybném postavení), jestliže míč (prav. 12.7.2):

12.6.2.1 se dotkne hráče podávajícího družstva nebo nepřeletí zcela svislou rovinu prostorem přeletu (prav. 8.4.4; 8.4.5; 10.1.1; obr. 11/19);

12.6.2.2 letí „mimo“ (prav. 8.4; obr. 11/15);

12.6.2.3 přeletí nad clonou (prav. 12.5; obr. 11/12).

12.7 Chyby při podání a v postavení

- 12.7.1 Pokud se podávající dopustí chyby v okamžiku úderu do míče při podání (nesprávně je provede, poruší pořadí postupu, apod. prav. 12.6.1) a soupeř je v chybném postavení (prav. 7.5.1; 7.5.2), pak je trestána chyba při podání.
- 12.7.2 Naopak, pokud je podání provedeno správně, ale stává se následně chybným (letí „mimo“, je cloněno, apod., prav. 12.6.2), chyba v postavení nastala první a je trestána (prav. 7.5.3).

13 ÚTOČNÝ ÚDER

13.1 Charakteristiky útočného úderu

- 13.1.1 Všechny akce, po kterých míč směřuje do pole soupeře, kromě podání (prav. 12) a bloku (prav. 14.1.1), jsou považovány za útočné údery.
- 13.1.2 Během útočného úderu je dovoleno „ulítí“, pouze je-li míč odbit čistě a míč není chycen nebo hozen (prav. 9.2.2).
- 13.1.3 Útočný úder je dokončený v okamžiku, kdy míč přeletí zcela svislou rovinu sítě nebo se dotkne soupeře.

13.2 Omezení útočného úderu

- 13.2.1 Hráč přední řady (prav. 7.4.1.1) smí dokončit útočný úder v jakékoliv výšce za předpokladu, že dotek míče nastal uvnitř vlastního hracího prostoru (vyjma pravidla 13.2.4).
- 13.2.2 Hráč zadní řady (prav. 7.4.1.2; 13.3.6; 19.3.1.2) může dokončit útočný úder v jakékoliv výšce zpoza přední zóny (prav. 1.4.1; obr. 8):
  - 13.2.2.1 při odrazu se noha(y) hráče nesmí dotknout útočné čáry (prav. 1.3.4) ani ji překročit;
  - 13.2.2.2 po úderu může hráč dopadnout do přední zóny (prav. 1.4.1).

- 13.2.3 Hráč zadní řady (prav. 7.4.1.2) může také dokončit útočný úder z přední zóny (prav. 1.4.1), je-li v okamžiku doteku míč částečně pod úrovní horního okraje sítě (obr. 8).
- 13.2.4 Žádnému hráči není dovoleno dokončit útočný úder ze soupeřova podání, jestliže je míč v přední zóně (prav. 1.4.1) a zcela nad úrovní horního okraje sítě.

13.3 Chyby při útočném úderu

- 13.3.1 Hráč udeří do míče uvnitř hracího prostoru družstva soupeře (prav. 13.2.1; obr. 11/20).
- 13.3.2 Hráč zahraje míč „mimo“ (prav. 8.4; obr. 11/15).
- 13.3.3 Hráč zadní řady (prav. 7.4.1.2) dokončí útočný úder z přední zóny (prav. 1.4.1), je-li v okamžiku úderu míč zcela nad úrovní horního okraje sítě (prav. 13.2.3; obr. 11/21).
- 13.3.4 Hráč dokončí útočný úder ze soupeřova podání, jestliže je míč v přední zóně (prav. 1.4.1) a zcela nad úrovní horního okraje sítě (prav. 13.2.4; obr. 11/21).
- 13.3.5 Libero (prav. 19.3.1.2; obr. 11/21) dokončí útočný úder, jestliže je míč v okamžiku úderu zcela nad úrovní horního okraje sítě (prav. 23.3.2.3 d).
- 13.3.6 Hráč dokončí útočný úder zcela nad úrovní horního okraje sítě, jestliže k němu přilétá míč zahraný liberem vrchním odbitím prsty v přední zóně (prav. 1.4.1; 19.3.1.4; 23.3.2.3 e; obr. 11/21).

14 BLOK

14.1 Blokování

- 14.1.1 Blokování je činnost hráčů v blízkosti sítě, jejímž účelem je zabránit přeletu míče od soupeře tím, že sáhnou výše, než je horní okraj sítě bez ohledu na výšku dotyku s míčem. Dokončit blok je dovoleno pouze hráčům přední řady (prav. 7.4.1), ale v okamžiku doteku s míčem musí být část těla výš než horní okraj sítě.
- 14.1.2 Pokus o blok
Pokus o blok je činnost blokování, při níž nedojde k doteku míče.
- 14.1.3 Dokončený blok
Blok je dokončený, kdykoliv se blokující dotkne míče (obr. 7).
- 14.1.4 Skupinový blok
Skupinový blok je uskutečněn dvěma nebo třemi hráči, kteří jsou blízko sebe a je dokončen, když se jeden z nich dotkne míče.

14.2 Dotek bloku

U jednoho nebo více blokujících se mohou vyskytnout následné (rychlé a spojitě) doteky za předpokladu, že jsou uskutečněny v průběhu jedné akce (prav. 9.1.1; 9.2.3).

14.3 Blokování v prostoru soupeře

Při blokování může hráč umístit své ruce a paže za síť za předpokladu, že jeho činnost nepřekáží soupeři ve hře. Není tedy dovoleno dotknout se míče za sítí, dokud soupeř neprovedl útočný úder (prav. 13.1.1).

14.4 Blok a odbití družstva

- 14.4.1 Dotek míče při bloku není započítán jako odbití družstva (prav. 9.1). Následně, po doteku míče na bloku má družstvo právo na tři odbití k vrácení míče (prav. 14.4.2).
- 14.4.2 První odbití po bloku může být provedeno kterýmkoliv hráčem včetně toho, který se dotkl míče při bloku (prav. 14.4.1).

- 14.5 Blokování podání** (obr. 11/12)
Blokovat soupeřovo podání je zakázáno.
- 14.6 Chyby při blokování** (obr. 11/12):
- 14.6.1 blokující se dotkne míče v prostoru soupeře buď před, nebo současně s útočným úderem soupeře (prav. 14.3);
  - 14.6.2 hráč zadní řady nebo libero dokončí blok, a nebo se dokončeného bloku zúčastní (prav. 14.1; 14.5; 19.3.1.3);
  - 14.6.3 blokování soupeřova podání (prav. 14.5; obr. 11/12);
  - 14.6.4 míč od bloku letí „mimo“ (prav. 8.4);
  - 14.6.5 blokování míče v prostoru soupeře z vnější strany antény;
  - 14.6.6 libero se pokusí o blok sám nebo se zúčastní pokusu o skupinový blok (prav. 14.1; 19.3.1.3).

Kapitola pátá – PŘERUŠENÍ, PŘESTÁVKY A ZDRŽOVÁNÍ

15 ŘÁDNÁ PŘERUŠENÍ HRY

Řádná přerušení hry jsou „**oddechové časy**“ (prav. 15.4) a „**střídání hráčů**“ (prav. 15.5).

Přerušení je čas mezi jednou dokončenou rozehrů a zapískáním prvního rozhodčího na další podání (prav. 8.1; 8.2).

15.1 Počet řádných přerušení hry

Každé družstvo má v jednom setu (prav. 6.2) právo žádat maximálně „**dva**“ oddechové časy (prav. 15.4) a „**šest**“ střídání hráčů (prav. 15.5).

15.2 Žádost o řádná přerušení hry

15.2.1 Oddechové časy mohou být vyžadovány trenérem (prav. 5.2) nebo při absenci trenéra kapitánem ve hře (prav. 5.1.2), a to pouze jimi.

Žádost je vznesena odpovídajícím znamením rukou (obr. 11/4), když je míč mimo hru (prav. 8.2) a před zapísknutím na podání (prav. 12.3).

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB je povinností při žádosti o oddechový čas použít bzučák a poté odpovídající znamení rukou.

15.2.2 Střídání před začátkem setu (prav. 7.3.4) je dovoleno a musí být zaznamenáno jako řádné střídání v tomto setu.

15.3 Posloupnost přerušení

15.3.1 Jeden nebo dva oddechové časy (prav. 15.4) a jedno střídání hráče (prav. 15.5) mohou u každého družstva následovat po sobě, aniž by bylo nutno mezitím zahájit hru.

15.3.2 Avšak družstvu není dovoleno uskutečnit opakovanou žádost o střídání hráčů (prav. 15.5) během téhož přerušení hry. V průběhu jednoho přerušení hry mohou být vystřídáni dva nebo více hráčů (prav. 15.6.1).

15.4 Oddechové časy a technické oddechové časy

15.4.1 Všechny vyžádané oddechové časy trvají 30 sekund (obr. 11/4).

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB, v 1. - 4. setu jsou navíc automaticky použity dva 60-ti sekundové technické oddechové časy, když družstvo, které je ve vedení, dosáhne osmi a šestnácti bodů.

V rozhodujícím (pátém prav. 6.3.2) setu nejsou technické oddechové časy. Každé družstvo může žádat pouze o dva oddechové časy v trvání 30-ti sekund.

15.4.2 Během všech oddechových časů musí hráči ve hře odejít do volné zóny poblíž své lavičky.

15.5 Střídání hráčů (obr. 11/5)

Střídání je činnost, při níž hráč, po zaznamenání zapisovatelem, vstoupí do hřiště a zaujme postavení jiného hráče, který musí hřiště opustit (vyjma libera nebo hráče vyměněného liberem prav. 19.3.2). Střídání musí povolit rozhodčí (prav. 15.10).

15.6 Omezení střídání

15.6.1 Družstvo může v jednom setu uskutečnit maximálně šest střídání. Najednou je možno střídát jednoho nebo více hráčů.

15.6.2 Hráč základní sestavy může opustit hru, ale pouze jedenkrát za set, a vstoupit zpět do hry, ale jenom jedenkrát za set, a to na své původní místo v základní sestavě (prav. 7.3.1).

15.6.3 Střídající hráč může vstoupit do hry na místo hráče základní sestavy (prav. 7.3.1), ale pouze jedenkrát za set, a může být nahrazen zpět pouze hráčem, kterého střídal.

15.7 Výjimečné střídání

Hráč (vyjma libera, prav. 19.3.3), který nemůže pokračovat ve hře z důvodu zranění nebo nemoci, musí být vystřídán řádně. Pokud to není možné, je družstvo oprávněno použít „výjimečného“ střídání nad omezení pravidlem 15.6.

Výjimečné střídání znamená, že kterýkoliv hráč, který není v okamžiku zranění na hřišti, vyjma libera nebo hráče, který je jím vyměněn, může být střídán do hry místo zraněného hráče. Vystřídánému zraněnému hráči není povoleno se vrátit do utkání.

Výjimečné střídání nemůže být v žádném případě počítáno jako řádné střídání.

15.8 Střídání při vyloučení nebo diskvalifikaci

„Vyloučený“ nebo „diskvalifikovaný“ hráč (prav. 21.3.2; 21.3.3) musí být okamžitě vystřídán řádným střídáním (prav. 15.6). Pokud to není možné, je jeho družstvo prohlášeno za „neúplné“ (prav. 6.4.3; 7.3.1).

15.9 Neoprávněné střídání

15.9.1 Střídání je neoprávněné, pokud překročí omezení určená pravidlem 15.6 (vyjma situace dle pravidla 15.7).

15.9.2 Pokud se družstvo dopustilo neoprávněného střídání (prav. 16.6) a hra byla zahájena (prav. 8.1), postupuje se následujícím způsobem:

15.9.2.1 družstvo je potrestáno bodem a podáním pro soupeře (prav. 6.1.3);

15.9.2.2 střídání je opraveno;

15.9.2.3 body, získané chybujícím družstvem od okamžiku chybného střídání, jsou zrušeny. Body soupeře zůstávají v platnosti.

15.10 Postup při střídání

15.10.1 Střídání musí být provedeno v zóně střídání (prav. 1.4.3; obr. 1b).

15.10.2 Střídání (prav. 15.10.3) smí trvat pouze dobu nezbytnou pro záznam střídání do zápisu o utkání (prav. 25.2.2.3) a umožnění vstupu a odchodu hráčů.

15.10.3 a) Za skutečnou žádost o střídání se považuje, když hráč nebo hráči v řádném přerušování hry vstoupí do zóny střídání (prav. 1.4.3) připraveni ke hře (prav. 7.3.3; 15.6.3).

- b) Jestliže tomu tak není, střídání není povoleno a družstvo je sankcionováno za zdržování (prav. 16.2).
- c) Žádost o střídání potvrzuje a oznamuje zapisovatel nebo druhý rozhodčí zvukovým znamením, respektive zapískáním.

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB jsou k zajištění plynulosti střídání používány tabulky s čísly.

15.10.4 Jestliže družstvo zamýšlí v jednom přerušení hry provést více než jedno střídání, musí všichni střídající hráči současně vstoupit do zóny střídání (prav. 15.3.2), aby to bylo považováno za jednu žádost. V tomto případě musí být střídání prováděna postupně, jedna dvojice hráčů po druhé.

15.11 Neoprávněné žádosti

15.11.1 Je neoprávněné žádat o jakékoliv přerušení (prav. 15):

15.11.1.1 během rozehry (prav. 6.1.3) nebo v okamžiku, či po zapískání na podání (prav. 15.2.1);

15.11.1.2 neoprávněným členem družstva (prav. 15.2.1);

15.11.1.3 pro střídání hráče, nebyla-li hra ještě zahájena po předchozím střídání stejného družstva (prav. 15.3.2);

15.11.1.4 po vyčerpání povoleného počtu oddechových časů a střídání hráčů (prav. 15.1).

15.11.2 První neoprávněná žádost, která neovlivní nebo nezdrží hru (prav. 15.11.3), musí být zamítnuta bez jakýkoliv dalších důsledků (prav. 16.1; 25.2.2.6).

15.11.3 Jakákoliv další neoprávněná žádost stejného družstva v utkání znamená zdržování (prav. 16)

16 ZDRŽOVÁNÍ HRY

16.1 Způsoby zdržování

Neoprávněná činnost družstva, která brání znovuzahájení hry, je zdržování a mezi jiným zahrnuje:

16.1.1 zdržování střídání (prav. 15.10.2);

16.1.2 prodlužování ostatních přerušení hry (prav. 15) i po pokynu k zahájení hry;

16.1.3 žádost o neoprávněné střídání (prav. 15.9);

16.1.4 opakování neoprávněné žádosti (prav. 15.11.3);

16.1.5 zdržování hry členem družstva.

16.2 Sankce za zdržování (obr. 9)

16.2.1 „**Napomenutí za zdržování**“ a „**trest za zdržování**“ jsou sankcemi družstva.

16.2.1.1 Sankce za zdržování zůstávají v platnosti po celé utkání (prav. 6.3).

16.2.1.2 Všechny sankce za zdržování jsou zaznamenány do zápisu o utkání (prav. 25.2.2.6).

16.2.2 První zdržování v utkání kterýmkoliv členem družstva (prav. 4.1.1) je sankcionováno „**napomenutím za zdržování**“ (obr. 11/25).

16.2.3 Druhé a každé následující zdržování jakéhokoliv typu kterýmkoliv členem téhož družstva ve stejném utkání znamená chybu a je sankcionováno „**trestem za zdržování**“: bodem a podáním pro soupeře (prav. 6.1.3; obr. 11/25).

16.2.4 Sankce za zdržování, uložené před a mezi sety, mají platnost v následujícím setu (prav. 18.1).

17 VÝJIMEČNÁ PŘERUŠENÍ HRY

17.1 Zranění

- 17.1.1 Vyskytne-li se vážné zranění v době, kdy je míč ve hře (prav. 8.1), musí rozhodčí okamžitě přerušit hru a povolit zdravotní pomoci vstoupit do hřiště. Rozehra se opakuje (prav. 6.1.3).
- 17.1.2 Jestliže nemůže být zraněný hráč vystřídán, řádně nebo výjimečně (prav. 15.6; 15.72), je hráči poskytnut čas na zotavení v trvání **tří** minut (prav. 24.2.8), ale stejnému hráči ne víckrát než jednou v utkání (prav. 6.3). Jestliže se hráč nezotaví, je jeho družstvo prohlášeno za „**neúplné**“ (prav. 6.4.3; 7.3.1).

17.2 Vnější zásah

Vyskytne-li se během hry jakýkoliv vnější zásah, musí být hra zastavena a rozehra opakována (prav. 6.1.3).

17.3 Prodloužená přerušení

- 17.3.1 Je-li utkání (prav. 6.3) přerušeno vlivem nepředpokládaných okolností, první rozhodčí, pořadatel a řídicí výbor (jury), je-li zřízen, rozhodnou o opatřeních k obnově normálních podmínek.
- 17.3.2 Jestliže se vyskytne jedno nebo více přerušení, jejichž celková délka trvání nepřekročí čtyři hodiny (prav. 18.3.1):
- 17.3.2.1 pokračuje-li hra na stejném hřišti (prav. 1), přerušený set pokračuje se stejným počtem dosažených bodů, stejnými hráči a ve stejných postaveních (prav. 7.3). Výsledky odehraných setů zůstávají v platnosti;
  - 17.3.2.2 pokračuje-li hra na jiném hřišti, je přerušený set anulován a hrán znovu se stejnými členy družstva a se stejnými základními sestavami (prav. 7.3). Výsledky odehraných setů zůstávají v platnosti.
- 17.3.3 Jestliže se vyskytne jedno nebo více přerušení, jejichž celková délka trvání překročí čtyři hodiny, je celé utkání opakováno.

18 PŘESTÁVKY A VÝMĚNA POLÍ

18.1 Přestávky

Přestávka je čas mezi sety. Všechny přestávky trvají tři minuty (prav. 4.2.4). Po dobu těchto přestávek se uskuteční výměna polí (prav. 18.2) a záznam postavení základních sestav družstev do zápisu o utkání (prav. 25.2.1.2). Na žádost pořadatele může být přestávka mezi druhým a třetím setem prodloužena oprávněnou osobou až na 10 minut.

18.2 Výměna polí (obr. 11/3)

- 18.2.1 Družstva si mění pole po každém setu (prav. 7.1). Toto pravidlo se neuplatní před rozhodujícím setem.
- 18.2.2 V rozhodujícím setu (prav. 6.3.2), jakmile jedno družstvo dosáhne osmi bodů, si družstva bez zdržování vymění pole a postavení hráčů se nezmění (prav. 7.4.1). Není-li výměna polí provedena v okamžiku, kdy družstvo ve vedení dosáhne osmi bodů (prav. 25.2.2.5), musí se uskutečnit okamžitě, jakmile byla chyba zjištěna. Bodový stav setu v okamžiku výměny zůstane zachován.

Kapitola šestá – HRÁČ LIBERO

19 HRÁČ LIBERO

19.1 Určení libera

- 19.1.1 Každé družstvo má právo určit ze seznamu hráčů (prav. 4.1.1) až **dva** (2) specializované obranné hráče “libera”.
- 19.1.2 Všechna libera musí být před utkáním zaznamenána do zápisu o utkání do zvláštních řádků, k tomu určených.
- 19.1.3 Před utkáním musí trenér (prav. 5.2.2) určit jedno libero jako **startující** libero. Libero na hřišti je **hrajícím** liberem. Pokud je další hráč určen jako libero, působí jako **druhé** libero.
- 19.1.4 Na hřišti může být v jednom okamžiku pouze jedno libero.
- 19.1.5 Libero nemůže být kapitánem družstva, ale ani kapitánem ve hře, pokud je ve funkci libera (prav. 5).

19.2 Výstroj

Libera musí mít oblečena úbor (prav. 4.3), kterého alespoň tričko (nebo bunda/vesta pro nově určené libero) bude barevně kontrastovat od triček ostatních členů družstva. Úbor liber může mít odlišné provedení, ale číslování musí mít stejné s ostatními členy družstva.

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB nově určený libero musí, pokud je to možné, mít stejné provedení a barvu trička jako původní libero, se svým původním číslem.

19.3 Činnosti týkající se libera

19.3.1 Herní činnosti

- 19.3.1.1 Liberu je dovoleno vyměnit kteréhokoliv hráče zadní řady (prav. 7.4.1.2).
- 19.3.1.2 Jeho herní činnost je omezena na hru hráče zadní řady a není mu dovoleno dokončit útočný úder kdekoliv (včetně hřiště a volné zóny), jestliže je míč v okamžiku úderu zcela nad úrovní horního okraje sítě (prav. 13.2.2; 13.2.3; 13.3.5).
- 19.3.1.3 Libero nesmí podávat (prav. 12), blokovat (prav. 14.1) ani se pokoušet o blok (prav. 14.6.2; 14.6.6).
- 19.3.1.4 Hráč nesmí dokončit útočný úder zcela nad úrovní horního okraje sítě, jestliže k němu míč přilétá od libera zahraný vrchním odbitím prsty v přední zóně (prav. 13.3.6). Pokud libero provede stejnou akci vně své přední zóny, útočný úder může být dokončen bez omezení (prav. 1.4.1; obr. č. 1b).

19.3.2 Výměny hráčů

- 19.3.2.1 Výměny uskutečněné liberem nejsou považovány za řádná střídání (prav. 15.5).
Počet výměn není omezen, ale mezi dvěma výměnami musí být uskutečněna dokončená rozehra (vyjma situace, kdy v důsledku udělené sankce, libero nuceně postoupí do postavení 4 nebo přestane být libero schopno hry a rozehra není dokončena).

- 19.3.2.2 Hrající libero může být vyměněno pouze řádně vyměněným hráčem svého postavení, nebo druhým liberem. Řádně vyměněný hráč může vyměnit kterékoli libero.
Trenér má právo vyměnit hrající libero druhým liberem z jakýchkoli důvodů po dokončené rozehře, a to kdykoliv v průběhu utkání.
- 19.3.2.3 Výměny musí být uskutečněny pouze, když je míč mimo hru (prav. 8.2) a dříve než dal rozhodčí zapískáním pokyn k podání (prav. 12.3).
- 19.3.2.4 Na začátku setu nesmí libero vstoupit do hřiště, dokud druhý rozhodčí nezkontroluje základní sestavu (prav. 7.3.2; 12.1).
- 19.3.2.5 Výměna uskutečněná po zapískání na podání (prav. 12.3), ale dříve než podávající udeří do míče (prav. 12.4), by neměla být odmítnuta; nicméně po skončení rozehry musí být kapitán ve hře informován, že tento postup není povolen a příště bude takovýto postup předmětem sankce za zdržování.
- 19.3.2.6 Opakované opožděné výměny vedou k okamžitému přerušení hry a udělení sankce za zdržování (prav. 16.2). Družstvo, které bude následně podávat, bude určeno dle udělené sankce.
- 19.3.2.7 Libero a vyměněný hráč smějí vstupovat a opouštět hřiště pouze přes „**zónu výměny libera**“ (prav. 1.4.4; 7.5.1; obr. 1b).
- 19.3.2.8 Všechny výměny libera musí být zaznamenány do „Zápisu o výměnách libera“ (nebo do elektronického zápisu, pokud je použit).
- 19.3.2.9 Nedovolené výměny libera (kromě jiného) zahrnují:
- mezi dvěma výměnami libera není dokončena rozehra,
  - libero je vyměněno jiným než předtím řádně vyměněným hráčem.
- Nedovolené výměny libera jsou sankcionovány stejně jako chyby v pořadí postupu (prav. 7.7.2; 26.2.2.2).

19.4 Určení nového libera

- 19.4.1 Družstvo se dvěma libery:
- 19.4.1.1 Pokud družstvo má určené dvě libera a jedno není schopno pokračovat ve hře (vyloučení, onemocnění, zranění, apod.), má družstvo právo hrát pouze s jedním liberem a druhé libero se stane liberem hrajícím. V tomto případě není dovoleno určení nového libera s výjimkou situace, kdy hrající libero se stane nezpůsobilé ke hře po celé utkání a druhé libero je rovněž prohlášeno za neschopné pokračovat.
- 19.4.2 Družstvo s jedním liberem:
- 19.4.2.1 Pokud je v zápise o utkání uvedeno pouze jedno libero, v případě, že je prohlášeno za neschopné ke hře, může trenér určit jako libero pro zbytek utkání kteréhokoliv jiného hráče (s výjimkou vyměněného liberem), který není v okamžiku určení nového libera na hřišti. Trenér (v případě absence trenéra kapitán ve hře) musí požádat druhého rozhodčího o „určení nového libera“.
- 19.4.2.2 Pokud se nově určené libero stane neschopným ke hře, je možné provést další nová určení libera, ale nikdy se původní libero nesmí vrátit zpět do utkání.
- 19.4.2.3 Na základě žádosti trenéra může být kapitán družstva nově určeným liberem, ale v tomto případě se musí vzdát všech práv a povinností spojených s vedením družstva (prav. 5.1.2).
- 19.4.2.4 V případě nově určeného libera, musí být jeho číslo zaznamenáno do zápisu o utkání v místě pro poznámky (v „Zápisu o výměnách libera“ nebo elektronického zápisu, pokud je použit) prav. 7.3.2; 19.1.2; 19.3.2.8; 25.2.2.7; 26.2.2.1. Nově určené libero si obleče tričko nebo vestu, aby bylo zřejmé, že ve hře je nové libero.

19.5 Vyloučení a diskvalifikace libera

Pokud je libero vyloučeno nebo diskvalifikováno, tak může být přímo vyměněno druhým liberem. Pokud má družstvo pouze jedno libero, musí hrát bez libera po celou dobu trvání sankce.

Kapitola sedmá – CHOVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ

20 POŽADAVKY NA CHOVÁNÍ

20.1 Sportovní chování

20.1.1 Účastníci musí znát oficiální pravidla volejbalu a řídit se jimi.

20.1.2 Účastníci musí přijímat rozhodnutí rozhodčích ve sportovním duchu, bez toho, že by jim oponovali.

V případě pochybností je možné požadovat vysvětlení pouze prostřednictvím kapitána ve hře (prav. 5.1.2.1).

20.1.3 Účastníci se musí vyvarovat jednání nebo postojů zaměřených na ovlivňování rozhodnutí rozhodčích nebo zakrývání chyb vlastního družstva.

20.2 Fair play

20.2.1 Účastníci se musí chovat zdvořile a s úctou v duchu „**fair play**“ nejen k rozhodčím, ale i k ostatním funkcionářům, soupeřům, spoluhráčům a divákům.

20.2.2 Komunikace mezi členy družstva v průběhu utkání je dovolena (prav. 5.2.3.4).

21 NEVHODNÉ CHOVÁNÍ A SANKCE

21.1 Mírně nevhodné chování

Přestupky vyplývající z mírně nevhodného chování nejsou předmětem sankcí (prav. 22.3). Povinností prvního rozhodčího je předcházet tomu, aby družstva dosáhla úrovně chování vyvolávající sankce, napomenutím člena družstva nebo družstva slovem nebo gestem paží prostřednictvím kapitána ve hře (prav. 5.1.2).

Toto napomenutí není sankcí a nemá žádné okamžité důsledky. Není zaznamenáváno do zápisu o utkání.

21.2 Nevhodné chování vedoucí k sankcím

Nevhodné chování člena družstva (prav. 4.1.1) vůči funkcionářům, soupeřům, spoluhráčům nebo obecenstvu je rozděleno do **tří** kategorií podle závažnosti přestupku.

21.2.1 **Hrubé chování:** jednání v rozporu s dobrými mravy nebo morálními principy, nebo jakékoliv jednání vyjadřující pohrdání.

21.2.2 **Urážlivé chování:** nadávky, urážlivá slova nebo gesta.

21.2.3 **Agrese:** uskutečnění tělesného napadení, agresivní nebo výhružné jednání.

21.3 Stupnice sankcí (obr. 9)

V souladu s posouzením prvního rozhodčího a v závislosti na stupni závažnosti přestupku (prav. 21.2) jsou používány následující sankce zaznamenávané do zápisu o utkání (prav. 25.2.2.6): „**Trest**“, „**Vyloučení**“ nebo „**Diskvalifikace**“.

21.3.1 **Trest** (obr. 11/6)

První hrubé chování (prav. 21.2.1) kteréhokoliv člena družstva (prav. 4.1.1) je sankcionováno bodem a podáním pro soupeře.

21.3.2 **Vyloučení** (obr. 11/7)

21.3.2.1 Člen družstva (prav. 4.1.1), který byl sankcionován vyloučením, nesmí hrát do konce setu a musí zůstat sedět v prostoru pro vyloučené (prav. 1.4.6; obr. 1a; 1b) bez dalších důsledků (prav. 5.2.1; 5.3.2).

Vyloučený trenér ztrácí své právo zasahovat v setu do hry a musí zůstat sedět v prostoru pro vyloučené.

21.3.2.2 První urážlivé chování (prav. 21.2.2) kteréhokoliv člena družstva (prav. 4.1.1) je sankcionováno vyloučením bez dalších důsledků.

21.3.2.3 Druhé hrubé chování (prav. 21.2.1) téhož člena družstva (prav. 4.1.1) ve stejném utkání je sankcionováno vyloučením bez dalších důsledků.

21.3.3 **Diskvalifikace** (obr. 11/8)

21.3.3.1 Člen družstva (prav. 4.1.1) sankcionovaný diskvalifikací musí na zbytek utkání opustit „**Kontrolovaný prostor utkání**“ (obr. 1a) bez dalších důsledků.

21.3.3.2 První agrese (prav. 21.2.3) je sankcionována diskvalifikací bez dalších důsledků.

21.3.3.3 Druhé urážlivé chování (prav. 21.2.2) téhož člena družstva (prav. 4.1.1) ve stejném utkání znamená jeho diskvalifikaci bez dalších důsledků.

21.3.3.4 Třetí hrubé chování (prav. 21.2.1) téhož člena družstva (prav. 4.1.1) ve stejném utkání je sankcionováno diskvalifikací bez dalších důsledků.

21.4 **Uplatnění sankcí za nevhodné chování**

21.4.1 Všechny sankce za nevhodné chování jsou sankcemi individuálními (prav. 21.3), zůstávají v platnosti po celé utkání a jsou zaznamenávány do zápisu o utkání (prav. 25.2.2.6).

21.4.2 Opakované nevhodné chování (prav. 21.2; 21.3) téhož člena družstva (prav. 4.1.1) ve stejném utkání je sankcionováno progresivně (člen družstva obdrží vyšší sankci za každý následující přestupek; obr. 9).

21.4.3 Vyloučení nebo diskvalifikace (prav. 21.3), jako důsledek urážlivého chování nebo agrese (prav. 21.2), nevyžaduje žádnou předcházející sankci.

21.5 **Nevhodné chování před a mezi sety**

Jakékoliv nevhodné chování (prav. 21.2), které se vyskytne před a nebo mezi sety (prav. 18.1), je sankcionováno podle prav. 21.3 a sankce je uplatněna v následujícím setu.

21.6 **Karty pro udělování sankcí** (obr. 11/6; 11/7; 11/8)

Napomenutí: slovně nebo znamením paží, bez karty (prav. 21.1).

Trest: žlutá karta (prav. 21.3.1).

Vyloučení: červená karta (prav. 21.3.2).

Diskvalifikace: žlutá a červená karta (společně, prav. 21.3.3).

Oddíl II ROZHODČÍ, JEJICH ODPOVĚDNOSTI A OFICIÁLNÍ ZNAMENÍ

Kapitola osmá – ROZHODČÍ

22 SBOR ROZHODČÍCH A PROCEDURY

22.1 Složení

Sbor rozhodčích pro utkání se skládá z následujících funkcionářů:

- první rozhodčí (prav. 23);
- druhý rozhodčí (prav. 24);
- zapisovatel (prav. 25);
- čtyři (dva) čároví rozhodčí (prav. 27).

Jejich rozmístění je znázorněno na obr. 10.

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB je povinný asistent zapisovatele (prav. 26).

22.2 Procedury

22.2.1 Pouze první a druhý rozhodčí mohou v průběhu utkání dávat znamení zapískáním:

22.2.1.1 první rozhodčí dává znamení pro podání (prav. 12.3), které zahajuje rozebru (prav. 6.1.3);

22.2.1.2 první a druhý rozhodčí oznamují konec rozebru za předpokladu, že jsou si jisti, že se stala chyba a znají její podstatu.

22.2.2 Je-li míč „mimo hru“ (prav. 8.2), mohou zapískat proto, aby dali najevo, že povolují nebo zamítají žádost družstva (prav. 5.1.2).

22.2.3 Okamžitě poté, co rozhodčí zapískal, aby oznámil dokončení rozebru (prav. 22.2.1.2), musí pomocí oficiálních znamení pažemi označit (prav. 28.1):

22.2.3.1 Je-li zapískána chyba prvním rozhodčím, signalizuje v pořadí:

- a) družstvo, které bude podávat (prav. 12.2.2; obr. 11/2);
- b) podstatu chyby;
- c) chybujícího hráče (je-li to nezbytné).

Druhý rozhodčí následuje opakováním oficiálních znamení paží prvního rozhodčího.

22.2.3.2 Je-li zapískána chyba druhým rozhodčím, signalizuje v pořadí:

- a) podstatu chyby;
- b) chybujícího hráče (je-li to nezbytné);
- c) družstvo, které bude podávat (prav. 12.2.2), po oficiálním znamení paží prvního rozhodčího.

V tomto případě neukazuje první rozhodčí podstatu chyby ani chybujícího hráče, ale pouze družstvo, které bude podávat (obr. 11/2).

22.2.3.3 V případě chyby útočného úderu hráče zadní řady (prav. 13.3.3; 13.3.5) nebo libera (prav. 19.3.1.2) oba rozhodčí signalizují podle pravidel 22.2.3.1 a 22.2.3.2 (prav. 23.3.2.3 d, 23.3.2.3 e, obr. 11/21).

22.2.3.4 V případě oboustranné chyby (prav. 17.2; obr. 11/23) signalizují oba rozhodčí v pořadí:

- a) podstatu chyby;
- b) chybujícího hráče (je-li to nezbytné);
- c) družstvo, které bude podávat (prav. 12.2.2; obr. 11/2), v závislosti na rozhodnutí prvního rozhodčího.

23 PRVNÍ ROZHODČÍ

23.1 Umístění

První rozhodčí plní své úkoly vsedě nebo vstoje na stoličce rozhodčího, umístěné na jednom konci sítě. Jeho oči musí být přibližně 50 cm nad sítí (obr. 1a; 1b; 10).

23.2 Pravomoc

23.2.1 První rozhodčí řídí utkání od začátku až do konce (prav. 6.3). Má pravomoc nad všemi členy sboru rozhodčích a členy družstev (prav. 4.1.1).

V průběhu utkání jsou rozhodnutí prvního rozhodčího konečná. Je oprávněn změnit rozhodnutí ostatních členů sboru rozhodčích, jestliže je přesvědčený, že se mylí.

První rozhodčí může dokonce vyměnit člena sboru rozhodčích, který nevykonává svou funkci správně.

23.2.2 První rozhodčí také řídí činnost sběračů míčů, rychloutěračů a utěračů povrchu hrací plochy (prav. 3.3).

23.2.3 První rozhodčí má právo rozhodnout o jakékoliv záležitosti, týkající se utkání, včetně těch, které nejsou uvedeny v pravidlech.

23.2.4 První rozhodčí nesmí připustit žádnou diskusi o svých rozhodnutích (prav. 20.1.2). Na žádost kapitána ve hře však první rozhodčí vysvětlí použití nebo výklad pravidel (prav. 5.1.2.1), na jejichž základě rozhodl.

Jestliže kapitán ve hře nesouhlasí s vysvětlením prvního rozhodčího a rozhodne se podat na konci utkání k dané záležitosti oficiální protest, musí si okamžitě vyhradit právo zaznamenat svůj protest na konci utkání (prav. 5.1.2.1; 5.1.3.2). První rozhodčí musí s tímto právem kapitána ve hře souhlasit (prav. 25.2.3.2).

23.2.5 První rozhodčí je zodpovědný před i v průběhu utkání za rozhodnutí, zda vybavení hrací plochy a podmínky splňují požadavky hry (kapitola první, prav. 23.3.1.1).

23.3 Odpovědnosti

23.3.1 Před utkáním první rozhodčí:

23.3.1.1 kontroluje hrací plochu, míče a další vybavení (kapitola první);

23.3.1.2 provádí losování s kapitány družstev (prav. 7.1);

23.3.1.3 dohlíží na rozsvícení družstev (prav. 7.2).

23.3.2 Během utkání je první rozhodčí oprávněn:

23.3.2.1 udělovat družstvům napomenutí (prav. 21.1);

23.3.2.2 udělovat sankce za nevhodné chování (prav. 21.2) a zdržování (prav. 16.2);

23.3.2.3 rozhodnout o:

a) chybách podávajícího (prav. 12.4; 12.7.1) a postavení podávajícího družstva (prav. 7.5; obr. 4), včetně clonění (prav. 12.5);

b) chybách při hraní míčem (prav. 9.3);

c) chybách nad sítí a v její horní části (prav. 11.3.1; 11.4.1; 11.4.4);

d) chybách útočného úderu hráče zadní řady (prav. 13.3.3; 24.3.2.4; obr. 11/21) a libera (prav. 13.3.5);

e) dokončeném útočném úderu hráčem zcela nad úroveň horního okraje sítě, jestliže k němu přilétá míč zahraný liberem vrchním odbitím prsty v přední zóně (prav. 1.4.1; 13.3.6; 24.3.2.4; obr. 11/21);

f) úplném přeletu míče spodním prostorem pod sítí (prav. 8.4.5; 24.3.2.7; obr. 5a).

g) dokončeném bloku hráče zadní řady (prav. 14.6.2) nebo pokusu libera o blok (prav. 14.6.6; obr. 11/12).

23.3.3 Na konci utkání zkontroluje a podepisuje zápis o utkání (prav. 25.2.3.3).

24.1 Umístění

Druhý rozhodčí vykonává svou funkci vstojе blízko sloupku, mimo a na opačné straně hřiště, než je první rozhodčí, čelem k němu (obr. 1a; 1b; 10).

24.2 Pravomoc

24.2.1 Druhý rozhodčí je pomocníkem prvního rozhodčího, ale má také svůj vlastní rozsah pravomocí (prav. 24.3).

Přestane-li být první rozhodčí schopen pokračovat ve své činnosti, druhý rozhodčí ho může nahradit.

24.2.2 Druhý rozhodčí může, bez zapískání, také signalizovat chyby mimo svůj rozsah pravomocí (prav. 24.3), avšak nesmí na prvního rozhodčího naléhat.

24.2.3 Druhý rozhodčí dohlíží na práci zapisovatele(ů) (prav. 25.2; 26.2).

24.2.4 Druhý rozhodčí dohlíží na členy družstva na lavičce (prav. 4.2.1) a oznamuje jejich nevhodné chování prvnímu rozhodčímu.

24.2.5 Druhý rozhodčí dohlíží na hráče v prostorech pro rozcvičení (prav. 4.2.3).

24.2.6 Druhý rozhodčí povoluje přerušení (prav. 15), kontroluje jejich trvání (prav. 25.2.2.3) a zamítá neoprávněné žádosti (prav. 15.11).

24.2.7 Druhý rozhodčí kontroluje počet oddechových časů a střídání využitých každým družstvem (prav. 15.1.) a oznamuje „**druhý**“ oddechový čas i „**páté**“ a „**šesté**“ střídání prvnímu rozhodčímu a příslušnému trenérovi (prav. 25.2.2.3).

24.2.8 V případě zranění hráče povoluje druhý rozhodčí výjimečné střídání (prav. 15.7) nebo uděluje „**tří**“ minutový čas na zotavení (prav. 17.1.2).

24.2.9 Druhý rozhodčí kontroluje stav povrchu hřiště (prav. 1.2.1), zvláště v přední zóně. V průběhu utkání také kontroluje, zda míče stále vyhovují předpisům (prav. 3).

24.2.10 Druhý rozhodčí dohlíží na členy družstva v prostorech pro vyloučené (prav. 1.4.6) a oznamuje jejich nevhodné chování (prav. 21.3.2) prvnímu rozhodčímu.

24.3 Odpovědnosti

24.3.1 Na začátku každého setu, při výměně polí v rozhodujícím setu (prav. 18.2.2) a vždy, když je to nutné, kontroluje, zda skutečná postavení hráčů na hřišti odpovídají postavením uvedeným na záznamech postavení základní sestavy (prav. 5.2.3.1; 7.3.2; 7.3.5).

24.3.2 Během utkání, druhý rozhodčí rozhoduje, píská a signalizuje:

24.3.2.1 proniknutí do soupeřova pole a prostoru pod sítě (prav. 11.2; obr. 5);

24.3.2.2 chyby v postavení přijímajícího družstva (prav. 7.5; obr. 4);

24.3.2.3 chybný dotek hráče sítě v její spodní části nebo anténky na své straně hřiště (prav. 11.3.1);

24.3.2.4 dokončený blok hráčem zadní řady (prav. 13.3.3; 14.6.2) nebo pokus libera o blok (prav. 14.6.6) nebo chybu útočného úderu hráče zadní řady nebo libera (prav. 23.3.2.3 d, e, g; obr. 11/12).

24.3.2.5 dotek míče s cizím předmětem (prav. 8.4.2; 8.4.3);

24.3.2.6 dotek míče s povrchem (prav. 9.3), když není první rozhodčí v poloze, aby dotek mohl vidět;

24.3.2.7 míč přelétávající svistou rovinu sítě buď částečně, nebo zcela mimo prostor přeletu do soupeřova pole (prav. 8.4.4) nebo dotek anténky, provazů, sloupků nebo sítě vně postranních pásek (prav. 8.4.3) míčem na své straně hřiště (obr.č. 5).

24.3.3 Na konci utkání podepíše zápis o utkání (prav. 25.2.3.3).

25 ZAPISOVATEL

25.1 Umístění

Zapisovatel plní svoji funkci vsedě u stolku zapisovatele na opačné straně hřiště než první rozhodčí a čelem k němu (obr. 1a; 1b; 10).

25.2 Odpovědnosti

V souladu s pravidly a ve spolupráci s druhým rozhodčím vede zápis o utkání.

Používá bzučák nebo jiné zvukové zařízení, aby oznamoval porušení pravidel nebo dával rozhodčím znamení v souladu se svojí odpovědností.

25.2.1 Před utkáním a setem zapisovatel:

25.2.1.1 zaznamenává data o utkání a družstvech (prav. 4.1), včetně příjmení a čísla libera (prav. 7.3.2; 19.1.2; 19.3.3.2) v souladu s platnými předpisy; zajišťuje podpisy kapitánů (prav. 5.1.1) a trenérů (prav. 5.2.2);

25.2.1.2 zapisuje základní sestavu každého družstva ze záznamu postavení základní sestavy (prav. 5.2.3.1; 7.3.2).

Nedostane-li včas záznamy postavení základní sestavy družstev, uvědomí o tom okamžitě druhého rozhodčího;

25.2.2 Během utkání zapisovatel:

25.2.2.1 zaznamenává dosažené body (prav. 6.1);

25.2.2.2 u každého družstva kontroluje pořadí postupu na podání (prav. 12.2) a okamžitě po úderu do míče při podání oznamuje rozhodčím jakoukoliv chybu v pořadí postupu;

25.2.2.3 odpovídá za potvrzení a oznámení střídání hráče zvukovým znamením, respektive zapískáním, zaznamenává oddechové časy, střídání hráčů, kontroluje jejich počet (prav. 15.1; 15.4.1) a informuje druhého rozhodčího (prav. 24.2.6; 24.2.7);

25.2.2.4 oznamuje rozhodčím žádost o přerušení hry, která je v rozporu s pravidly (prav. 15.11);

25.2.2.5 oznamuje rozhodčím konce setů (prav. 6.2) a dosažení osmého bodu v rozhodujícím setu (prav. 18.2.2);

25.2.2.6 zaznamenává všechny sankce (prav. 16.2; 21.3) a neoprávněné žádosti (prav. 15.11.3);

25.2.2.7 podle instrukcí druhého rozhodčího zaznamenává všechny další události, tj. výjimečné střídání (prav. 15.7), čas na zotavení (prav. 17.1.2), prodloužená přerušení (prav. 17.3), vnější zásah (prav. 17.2), apod.

25.2.2.8 kontroluje přestávky mezi sety (prav. 18.1).

25.2.3 Na konci utkání zapisovatel:

25.2.3.1 zaznamená konečný výsledek (prav. 6.3);

25.2.3.2 v případě protestu, po předchozím souhlasu prvního rozhodčího, zapíše nebo dovolí kapitánovi (družstva/ve hře) zapsat do zápisu o utkání jeho vyjádření k předmětu protestu (prav. 5.1.2.1; 5.1.3.2; 23.2.4);

25.2.3.3 poté, co podepsal zápis o utkání sám, zajistí podpisy kapitánů obou družstev (prav. 5.1.3.1) a potom i rozhodčích (prav. 23.3.3; 24.3.3).

26 ASISTENT ZAPISOVATELE

26.1 Umístění

Asistent zapisovatele plní svoji funkci vsedě u stolku zapisovatele vedle zapisovatele (prav. 22.1; obr. 1a; 1b; 10).

26.2 Odpovědnosti

Zaznamenává výměny libera (prav. 19.3).

Asistuje zapisovateli při administrativních úkonech.

Přestane-li být zapisovatel schopen pokračovat ve své činnosti, asistent zapisovatele jej nahradí.

26.2.1 Před utkáním a setem asistent zapisovatele:

26.2.1.1 připraví zápis o výměnách libera;

26.2.1.2 připraví náhradní zápis o utkání;

26.2.2 Během utkání asistent zapisovatele:

26.2.2.1 podrobně zaznamenává výměny libera (prav. 19.3.1.1);

26.2.2.2 zvukovým znamením oznamuje rozhodčím jakoukoliv chybu při výměnách libera (prav. 19.3.2.1);

26.2.2.3 oznamuje, zvukovým znamením, začátek a konec „Technických oddechových časů“ (prav. 15.4.1);

26.2.2.4 obsluhuje ruční ukazatel stavu bodů na stolku zapisovatele;

26.2.2.5 kontroluje, zda stav bodů je na všech ukazatelích stejný (prav. 25.2.2.1);

26.2.2.6 je-li to zapotřebí, připraví náhradní zápis o utkání a předá jej zapisovateli (prav. 25.2.1.1).

26.2.3 Na konci utkání asistent zapisovatele:

26.2.3.1 podepíše zápis o výměnách libera a předloží jej ke kontrole;

26.2.3.2 podepíše zápis o utkání.

27 ČÁROVÍ ROZHODČÍ

27.1 Umístění

Jsou-li ve funkci pouze dva čároví rozhodčí, stojí v rozích hřiště nejbližší pravé ruky každého rozhodčího, ve vzdálenosti 1 až 2 metry úhlopříčně od rohu (obr. 1a; 1b; 10). Každý z nich kontroluje jak koncovou tak postranní čáru na své straně.

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB je povinností mít čtyři čárové rozhodčí.

Stojí ve volné zóně ve vzdálenosti 1 až 3 metry od každého rohu hřiště v myšleném prodloužení čáry, kterou kontrolují (obr. 10).

27.2 Odpovědnosti

27.2.1 Čároví rozhodčí plní své funkce použitím praporků (40x40 cm) jak ukazuje obrázek č. 12 a signalizují:

27.2.1.1 míč „v hřišti“ a „mimo“ (prav. 8.3; 8.4), kdykoliv dopadne v blízkosti jejich čáry (obr. 12/1; 12/2);

27.2.1.2 doteky přijímajícího družstva s míčem letícím „mimo“ (prav. 8.4; obr. 12/3);

27.2.1.3 dotek anténky míčem (prav. 8.4.3), podání letící přes síť mimo prostor přeletu (prav. 8.4.4; 10.1.1), atd. (obr. 5b; 12/4);

27.2.1.4 kteréhokoliv hráče (vyjma podávajícího prav. 12.4.3) stojícího mimo své pole v okamžiku úderu do míče při podání (prav. 7.4; obr. 12/4);

27.2.1.5 chybu nohou podávajícího hráče (prav. 12.4.3);

27.2.1.6 jakýkoliv dotek anténky kterýmkoliv hráčem na jeho straně hřiště v průběhu akce hraní míčem nebo dotek, který překáží ve hře (prav. 11.3.1; 11.4.4; obr. č. 12/4);

27.2.1.7 míč, který přeletí síť do soupeřova pole mimo prostor přeletu (prav. 10.1.1) nebo se dotkne anténky na jeho straně hřiště (obr. 5a; 12/4).

27.2.2 Na žádost prvního rozhodčího musí čárový rozhodčí své znamení zopakovat.

28 OFICIÁLNÍ ZNAMENÍ

28.1 Znamení rozhodčích pažemi (obr. 11)

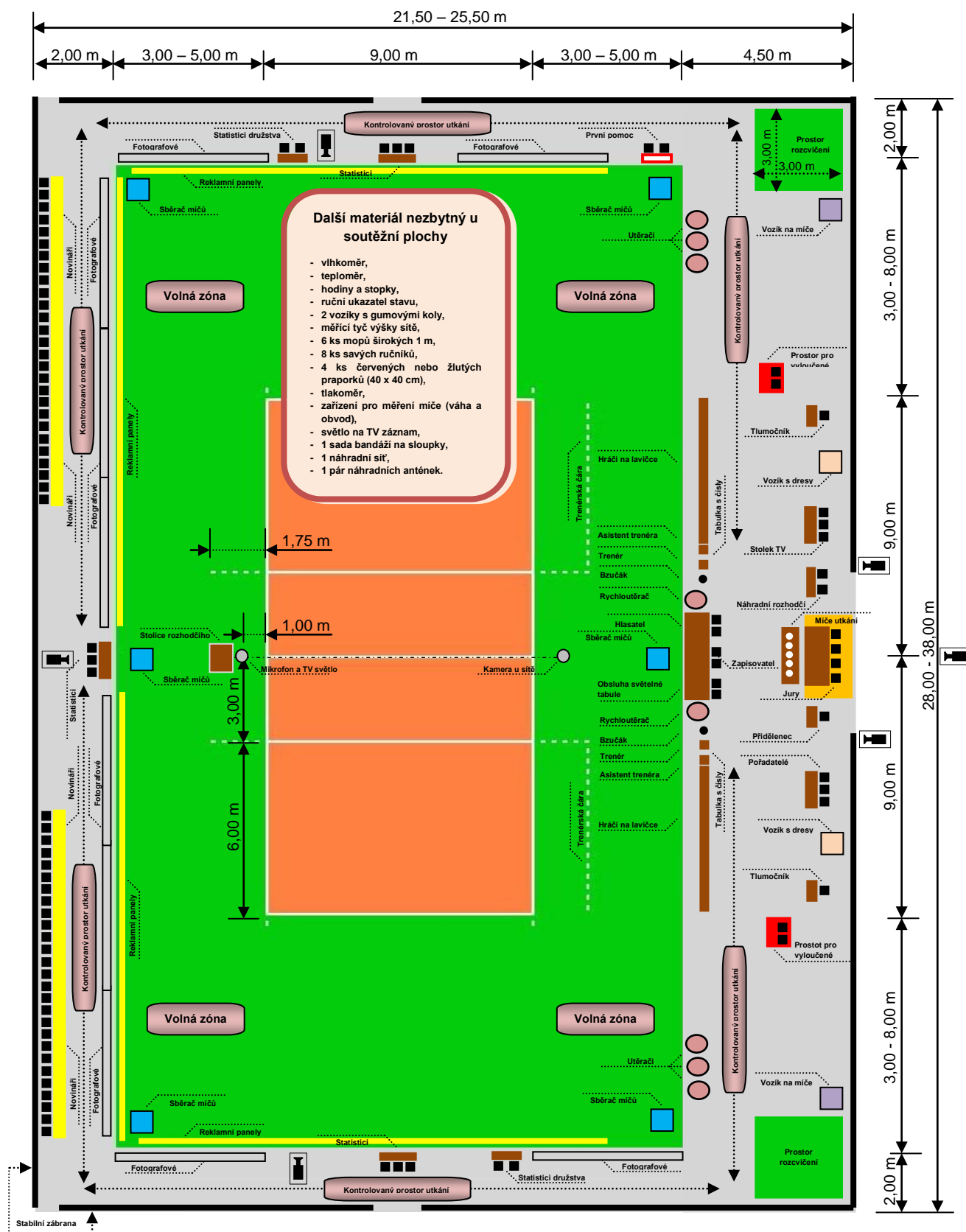
Rozhodčí musí označit oficiálním znamením pažemi důvod svého zapískání (podstatu odpískané chyby nebo účel povoleného přerušení). Znamení musí být po krátkou dobu drženo a je-li prováděno pouze jednou paží, potom se znamení provádí paží na straně družstva, které se dopustilo chyby nebo předneslo žádost.

28.2 Znamení čárových rozhodčích praporkem (obr. 12)

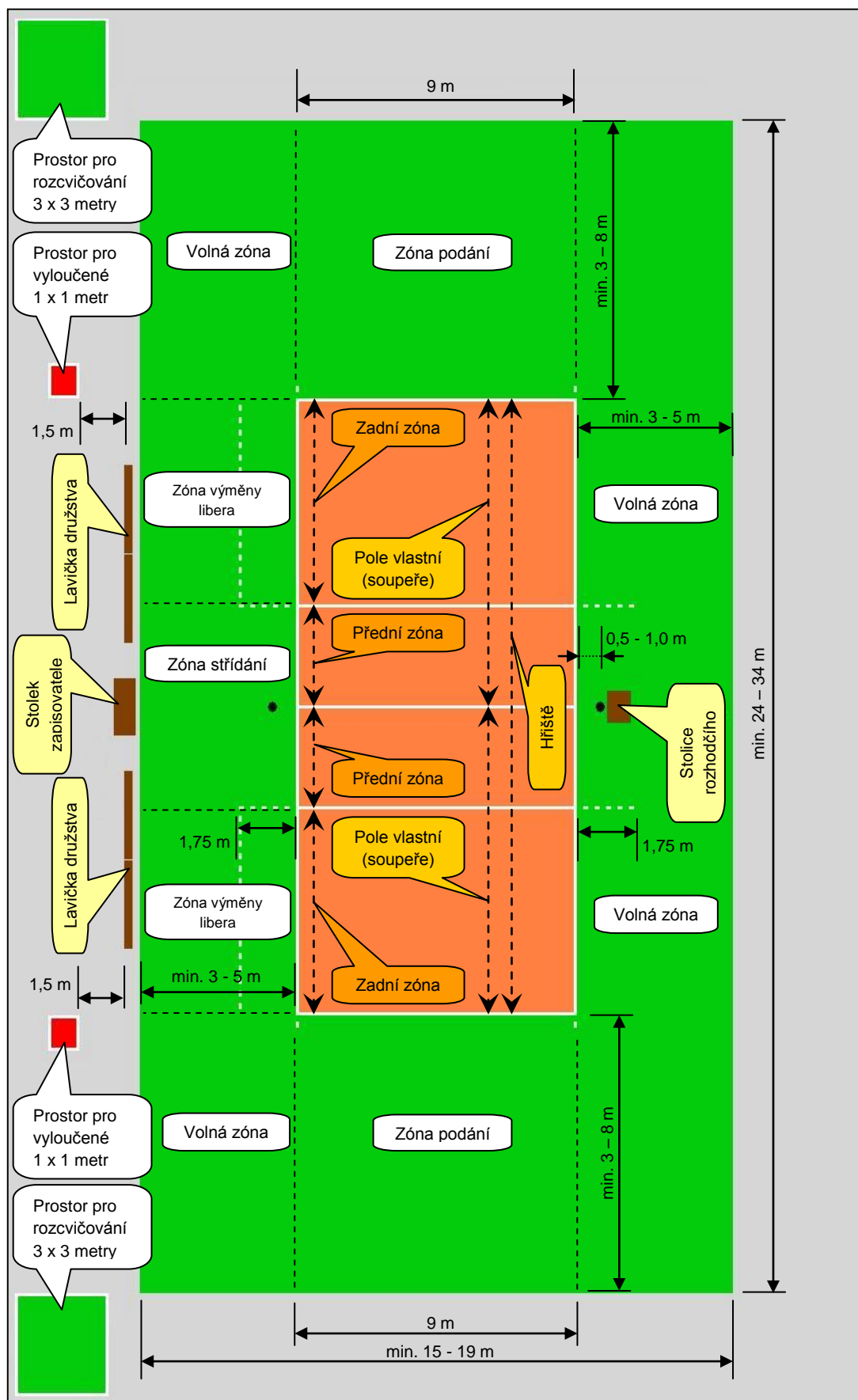
Čároví rozhodčí musejí označit podstatu oznámené chyby oficiálním znamením praporkem a toto znamení po krátkou dobu podržet.

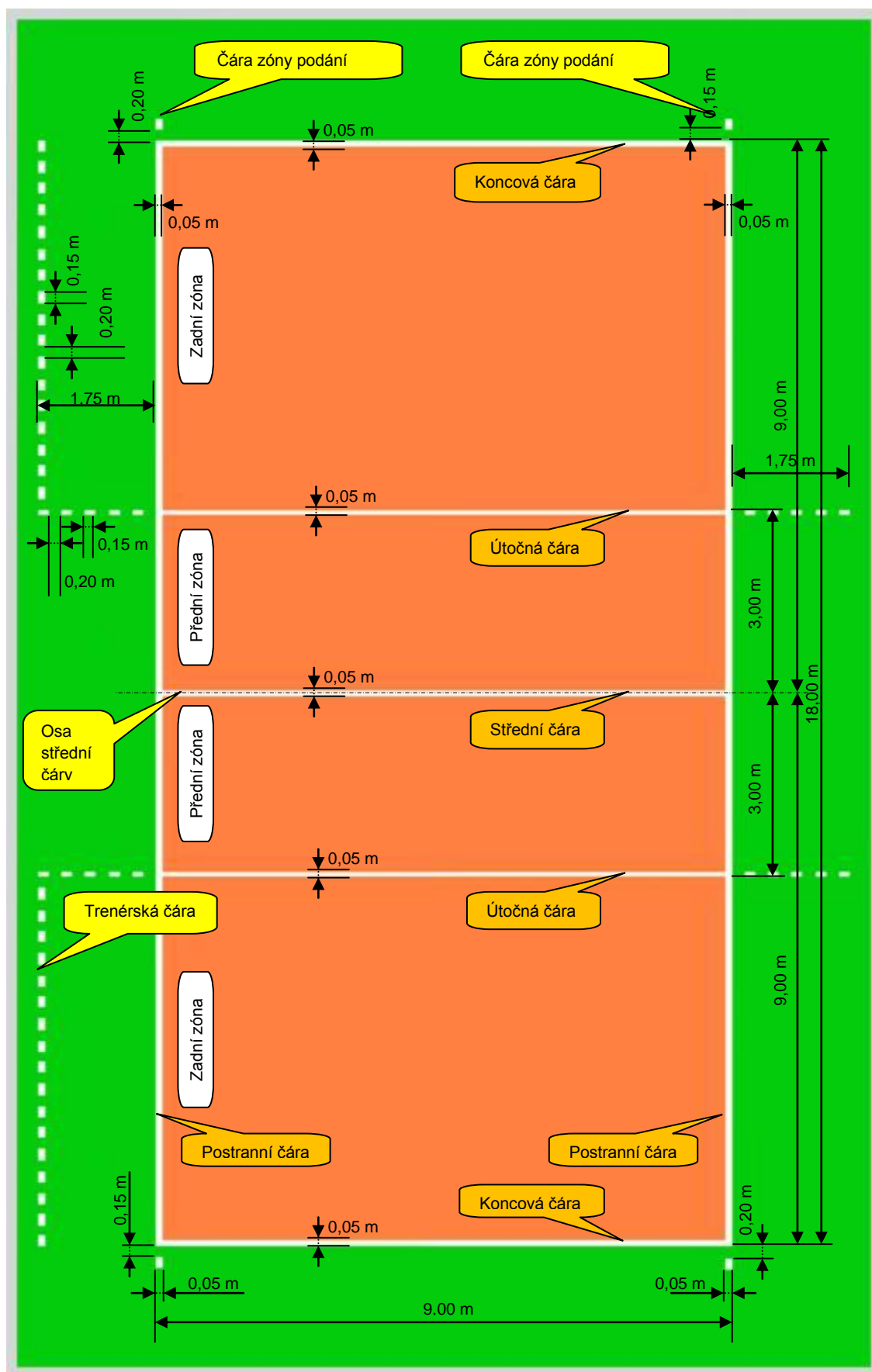
Oddíl III SCHÉMATA A OBRÁZKY

Obr. 1 a SOUTĚŽNÍ PLOCHA (k pravidlu 1; 1.4.4; 1.4.5; 4.2.1; 4.2.3.1; 19.3.2.4; 21.3.2.1; 21.3.3.1; 23.1; 24.1; 25.1; 26.1)

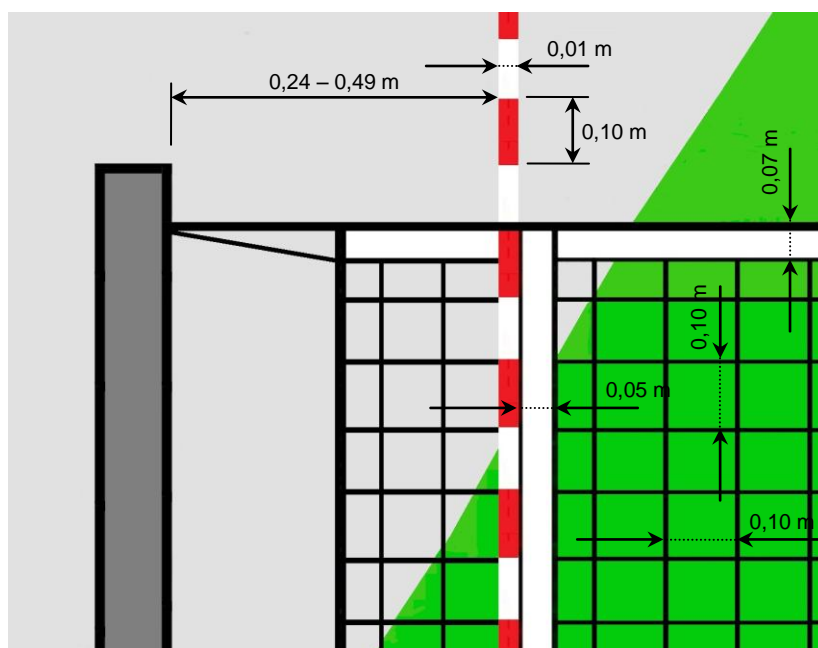
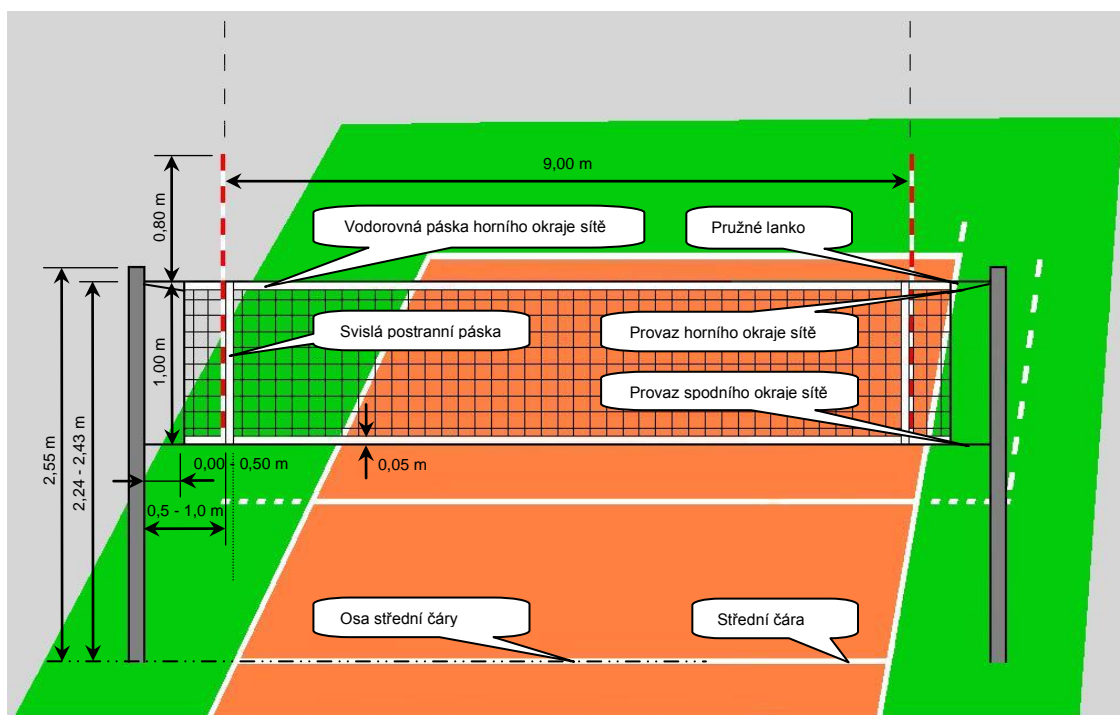

Obr. 1 b HRACÍ PLOCHA (k pravidlu 1, 1.4, 1.4.2, 1.4.3, 1.4.4, 1.4.5, 4.2.1, 4.2.3.1, 15.10.1, 21.3.2, 23.1, 24.1, 25.1, 26.1)

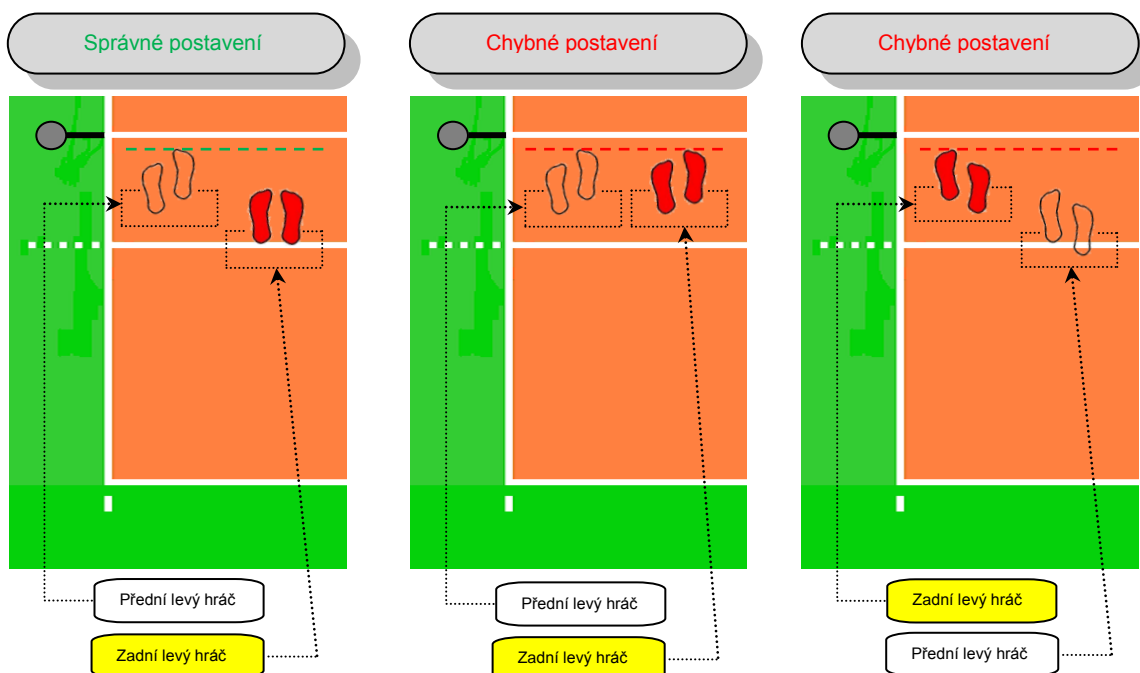
Obr. 2 HŘIŠTĚ (k pravidlu 1.1, 1.3, 1.3.3, 1.3.4, 1.4)

Obr. 3 VZHLED SÍŤ (k pravidlu 2, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5.1)

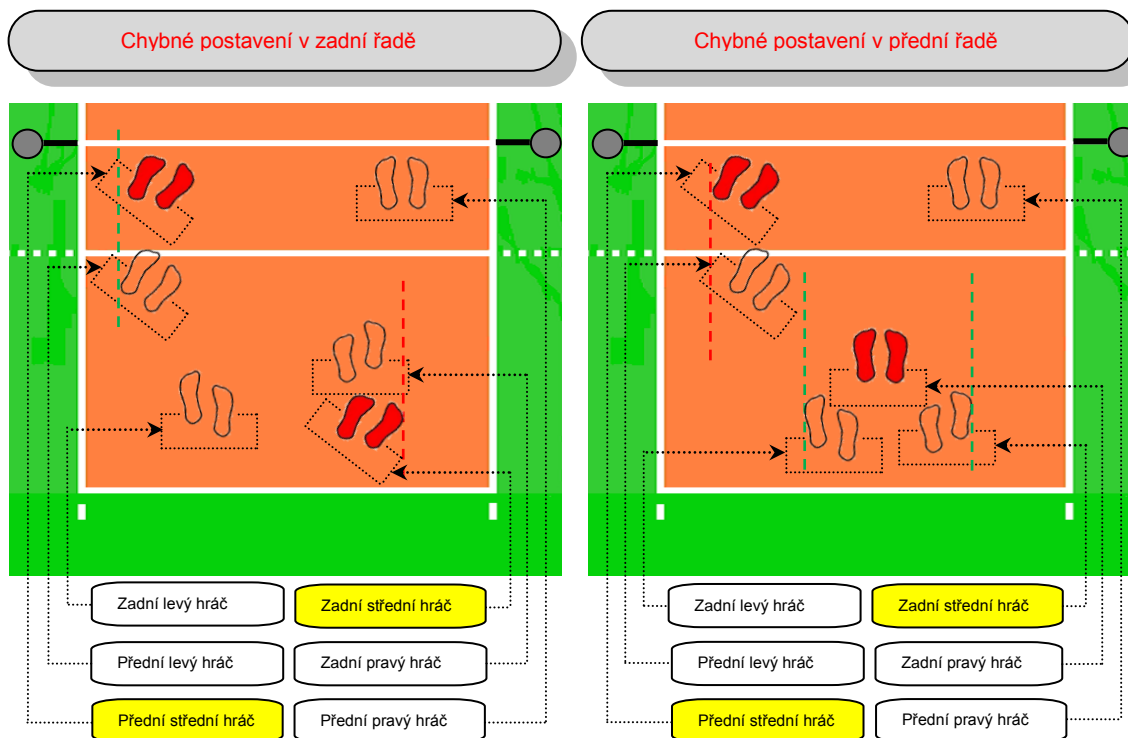

Obr. 4 POSTAVENÍ HRÁČŮ (k pravidlu 7.4, 7.4.3, 7.5)

Příklad A: Určení postavení mezi hráčem přední řady a jemu odpovídajícím hráčem zadní řady.

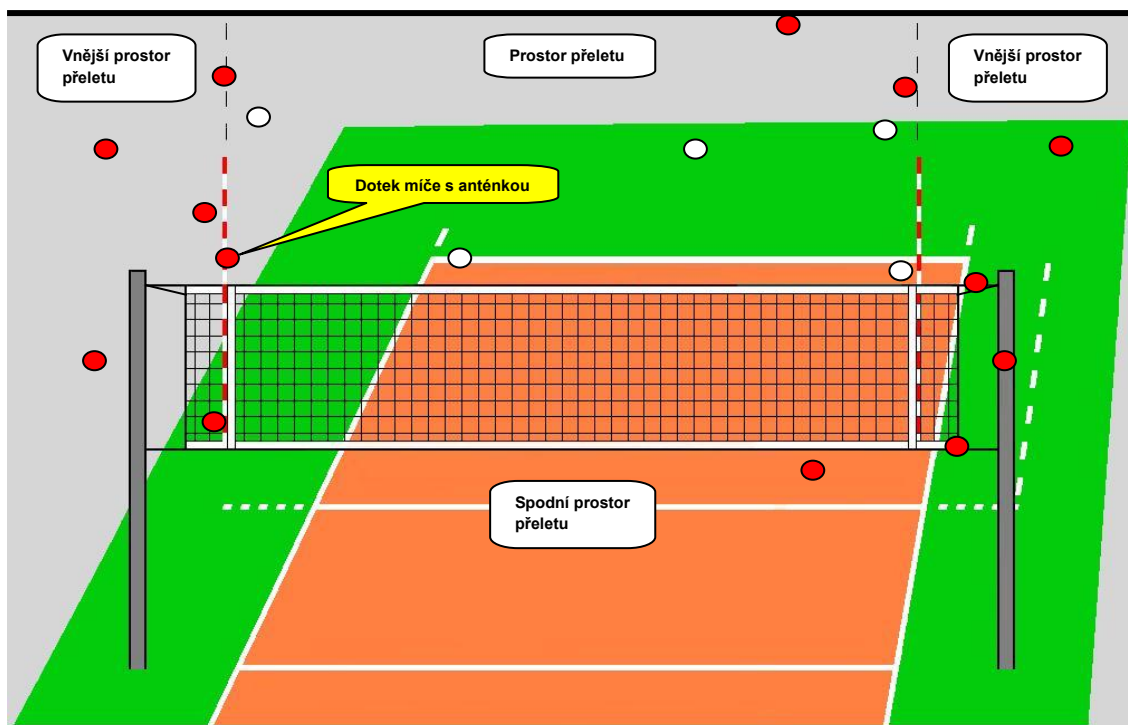

Příklad B: Určení postavení mezi hráči stejné řady.

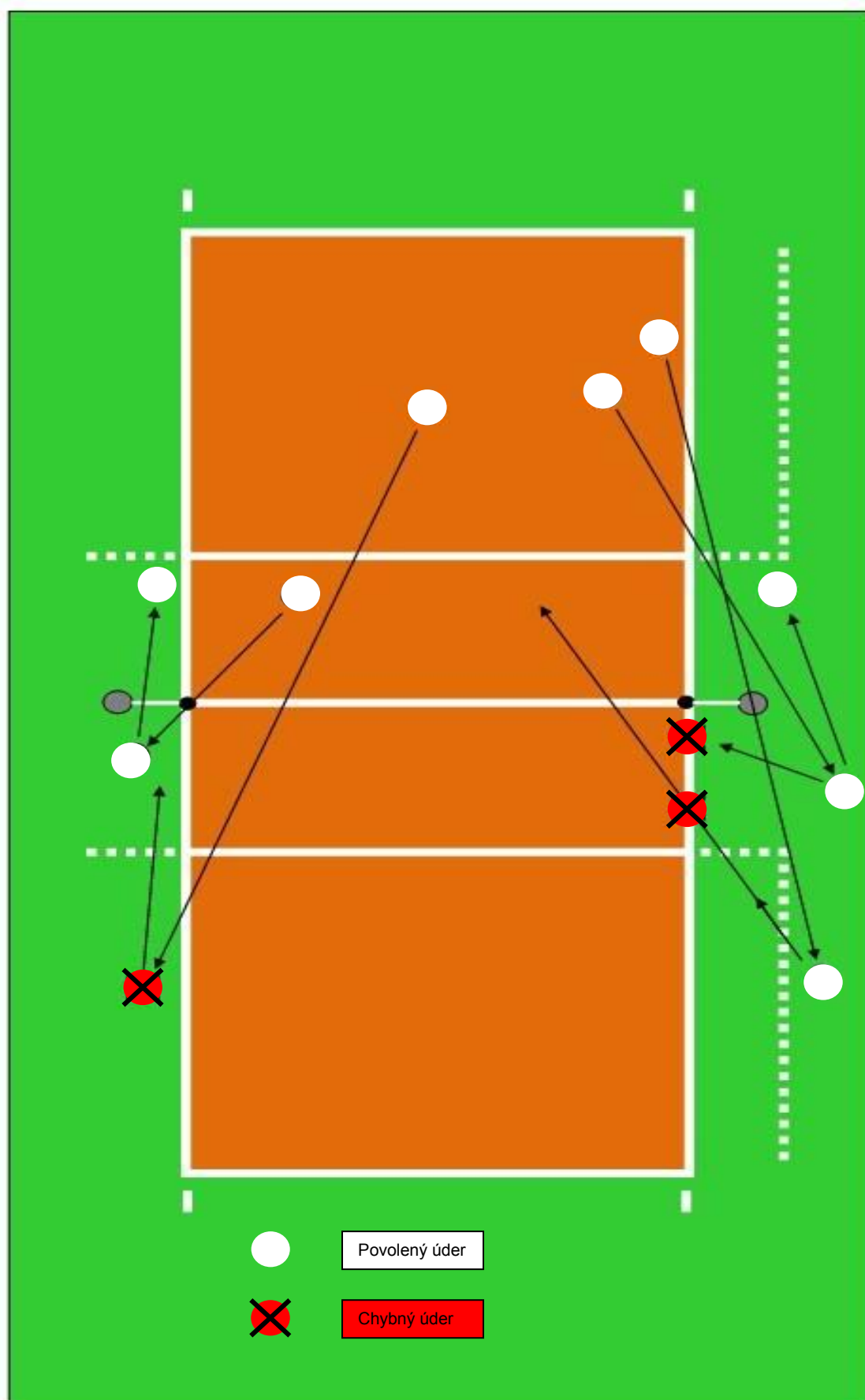

Obr. 5 a MÍČ PŘELÉTÁVAJÍCÍ SVISLOU ROVINU SÍTĚ DO POLE SOUPEŘE
(k pravidlu 2.4, 8.4.3, 8.4.4, 8.4.5, 10.1.1)

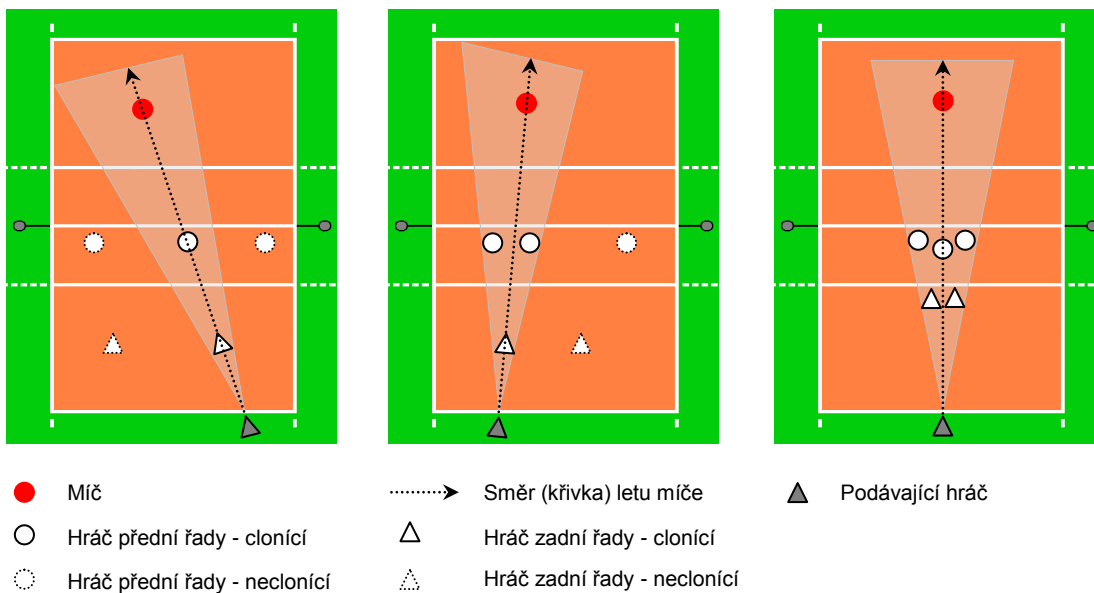
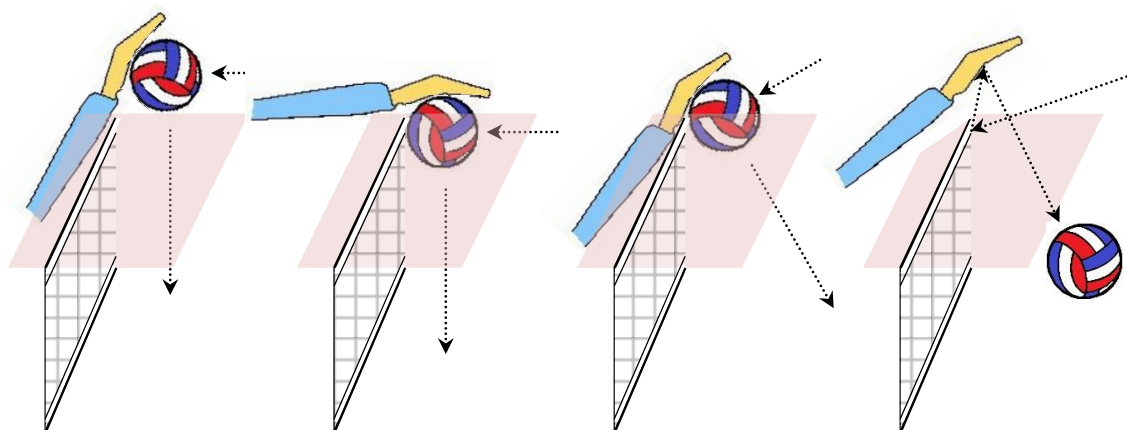

Obr. 5 b MÍČ PŘELÉTÁVAJÍCÍ SVISLOU ROVINU SÍŤE DO VOLNÉ ZÓNY SOUPEŘE
(k pravidlu 2.4, 8.4.3, 8.4.4, 8.4.5, 10.1.1)

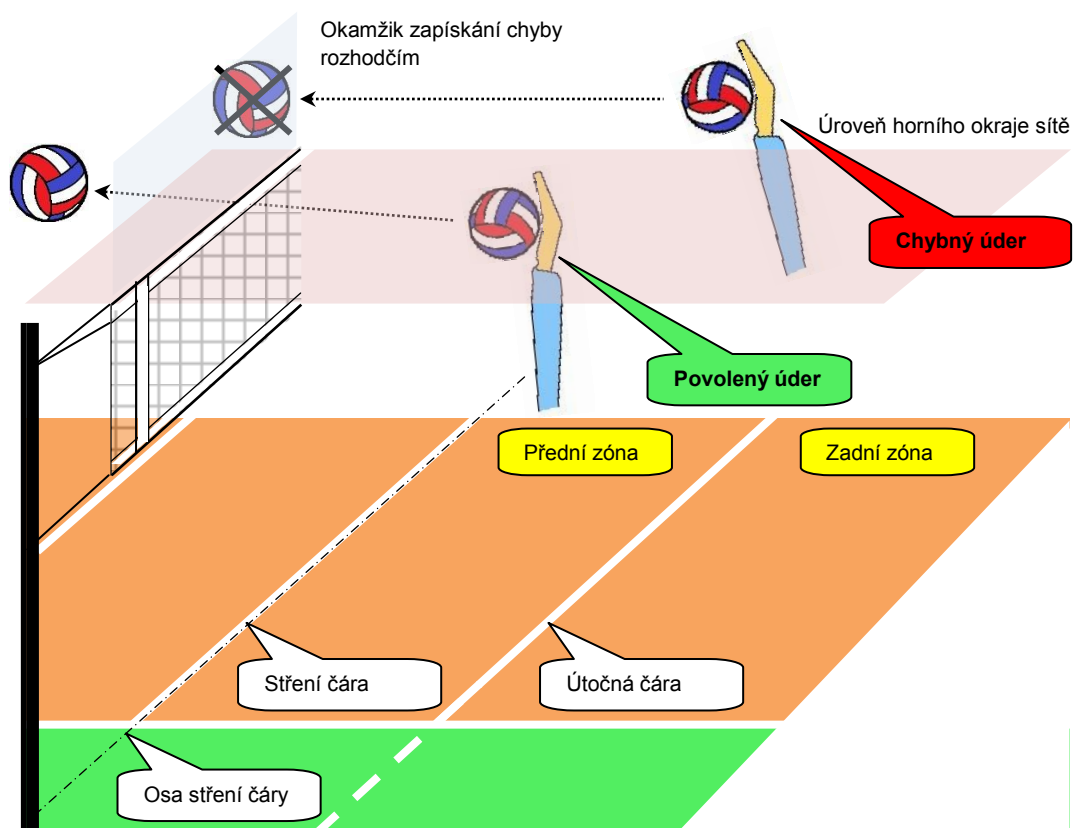
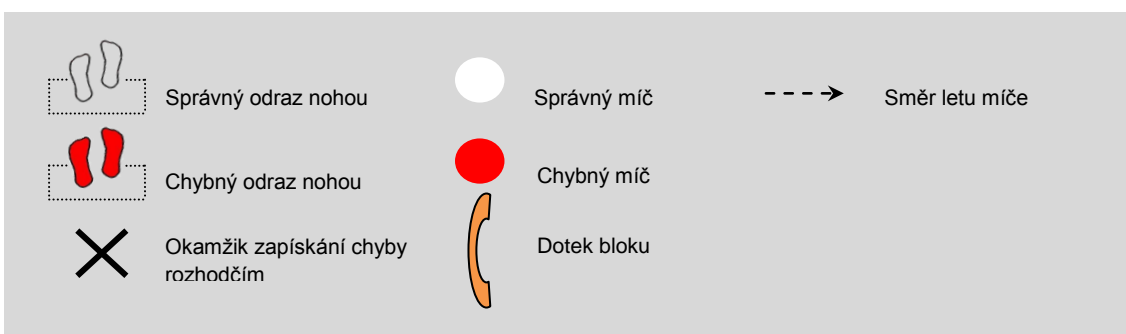
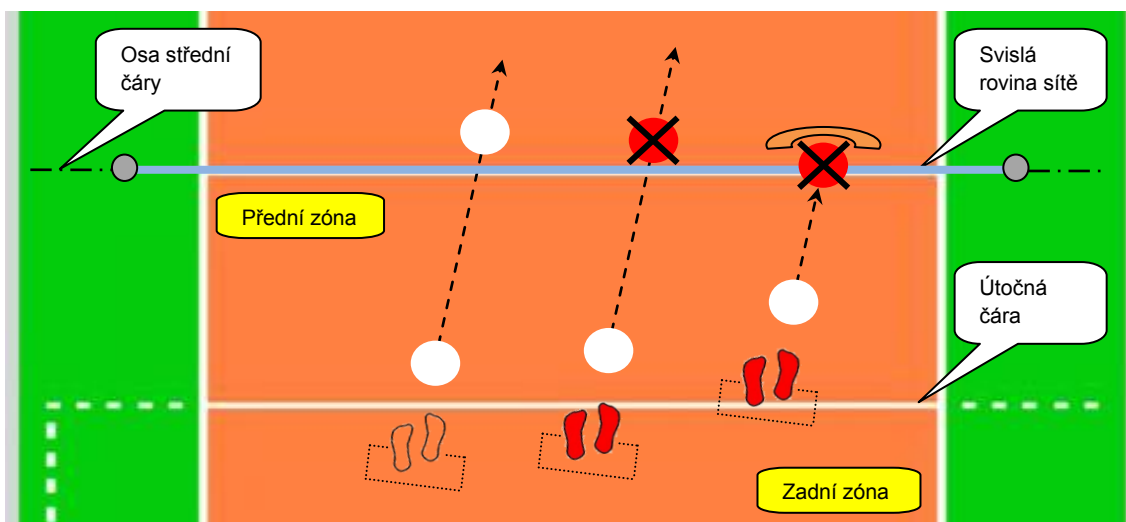

Obr. 6 KOLEKTIVNÍ CLONA (k pravidlu 12.5.2)

Příklady seskupení 2., 3. a 5. hráčů, vytvářející clonu

Obr. 7 DOKONČENÝ BLOK (k pravidlu 14.1.3)Míč nad horním
okrajem sítěMíč pod horním
okrajem sítěMíč se dotýká
horního okraje sítěMíč se odrazil od
horního okraje sítě

Obr. 8 ÚTOČNÝ ÚDER HRÁČE ZADNÍ ŘADY (k pravidlu 13.2.2, 13.2.3)

Obr. 9 STUPNICE SANKCÍ**Stupnice sankcí za zdržování**

(k pravidlu 16.2)

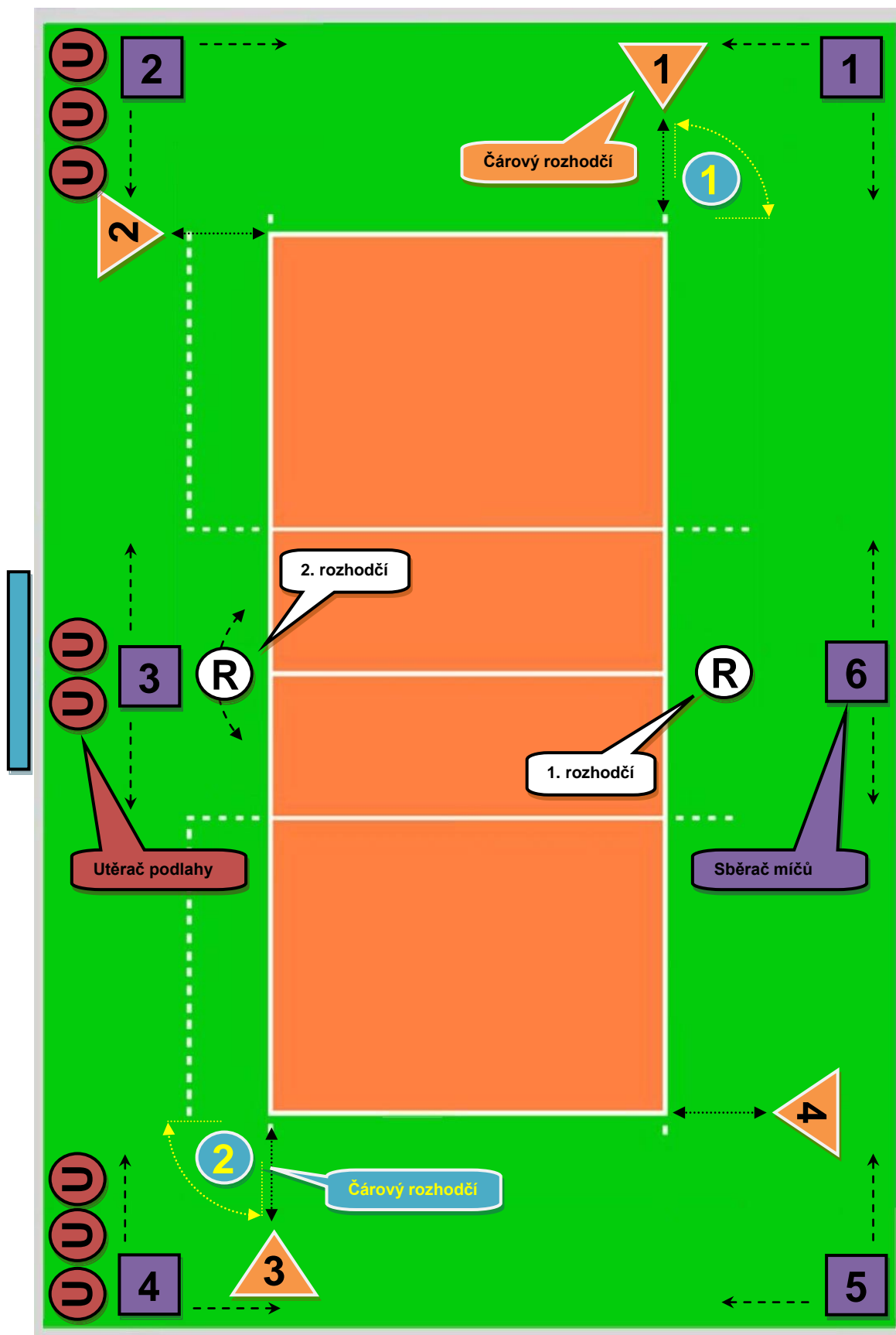
Kategorie chování	Pořadí přestupku v družstvu	Člen družstva v přestupku	Sankce	Karta	Důsledky
Zdržování	první	kdokoliv	napomenutí	bez karty (11/25)	žádné - varování pro všechny členy
	druhé a následující	kdokoliv	trest	žlutá (11/25)	bod a podání pro soupeře

Stupnice sankcí za nevhodné chování

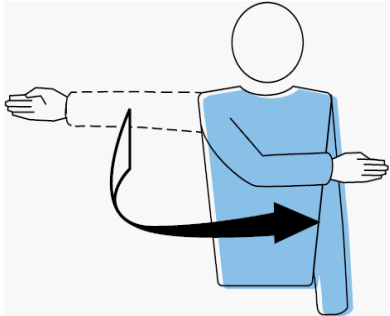
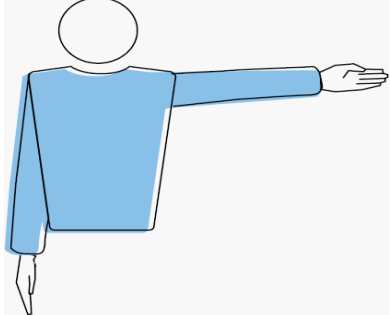
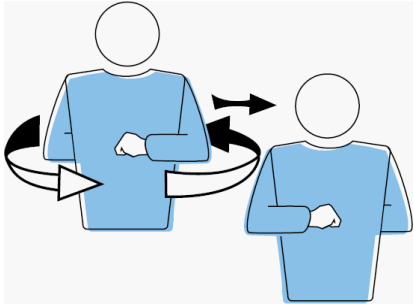
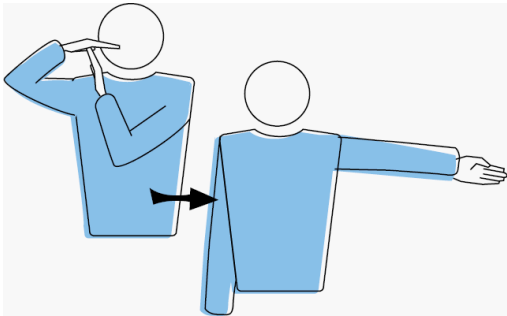
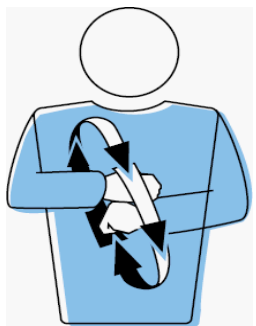
(k pravidlu 21.3; 21.4.2)

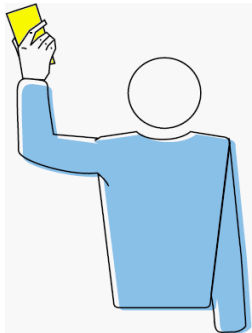
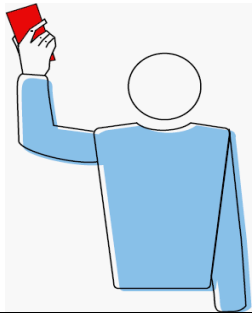
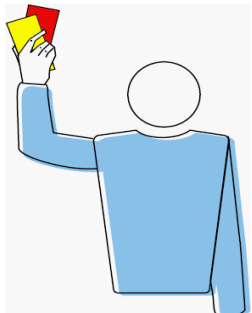

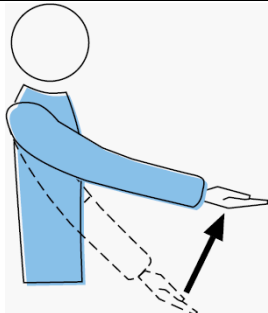
Kategorie chování	Pořadí přestupku v družstvu	Člen družstva v přestupku	Sankce	Karta	Důsledky
Hrubé	první	kdokoliv	trest	žlutá	bod a podání pro soupeře
	druhé	stejný člen družstva	vyločení	červená	člen musí opustit prostor hry a zůstat do konce setu v prostoru pro vyločené
	třetí	stejný člen družstva	diskvalifikace	žlutá a červená společně	člen musí opustit do konce utkání „Kontrolovaný prostor utkání“
Urážlivé	první	kdokoliv	vyločení	červená	člen musí opustit prostor hry a zůstat do konce setu v prostoru pro vyločené
	druhé	stejný člen družstva	diskvalifikace	žlutá a červená společně	člen musí opustit do konce utkání „Kontrolovaný prostor utkání“
Agrese	první	kdokoliv	diskvalifikace	žlutá a červená společně	člen musí opustit do konce utkání „Kontrolovaný prostor utkání“

Obr. 10 UMÍSTĚNÍ SBORU ROZHODČÍCH A JEJICH POMOCNÍKŮ
(k pravidlu 3.3, 23.1, 24.1, 25.1, 26.1, 27.1)

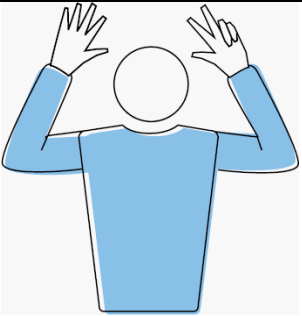
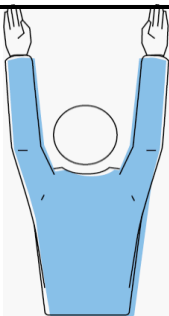
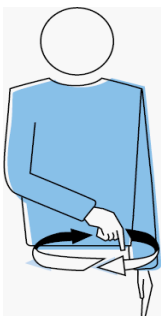
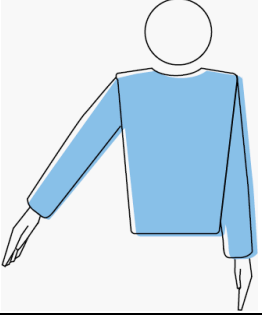
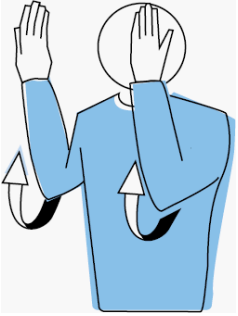

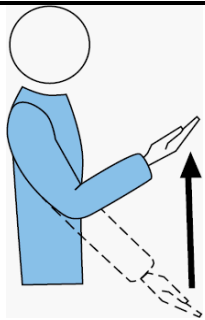
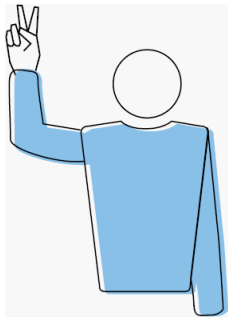
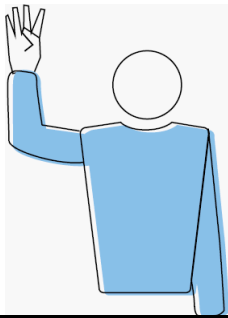
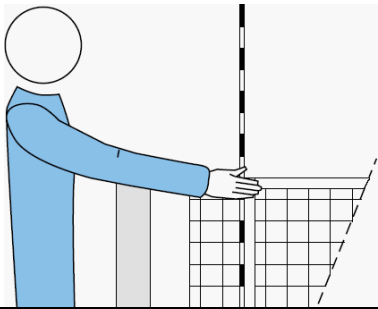
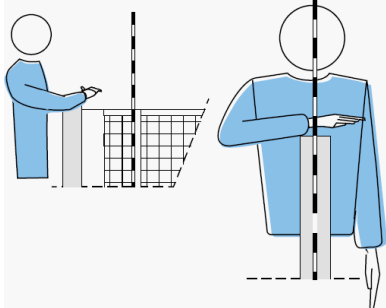
Obr. 11 OFICIÁLNÍ ZNAMENÍ ROZHODČÍCH PAŽEMI 1 - 25 (k pravidlu 28.1)

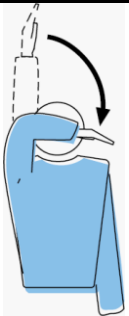
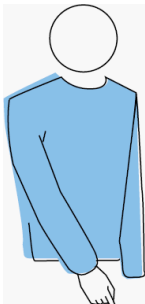
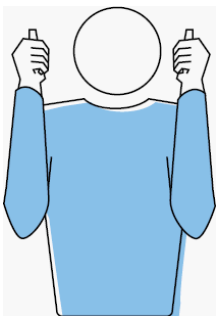

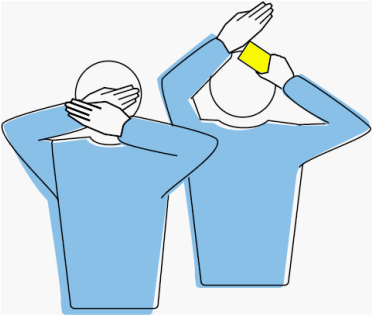
Číslo	Název, popis a pravidlo	Rozhodčí	Znamení
11/1	Povolení podání Ohnutím paže v lokti ukázat směr podání. Prav.: 12.3	1	
11/2	Podávající družstvo Upažit na stranu družstva, které bude podávat. Prav.: 12.3; 22.2.3.1	1 2	
11/3	Výměna polí Zvednout obě předloktí před a za tělem a vystřídat. Prav.: 18.2	1	
11/4	Oddechový čas Položit dlaň jedné ruky na konečky prstů ruky druhé, držené ve svislé poloze (znázornit písmeno „T“). Prav.: 15.2.1	1 2	
11/5	Střídání Provést krouživý pohyb předloktím. Prav.: 15.2.1; 15.5	1 2	

Číslo	Název, popis a pravidlo	Rozhodčí	Znamení
11/6	Trest Ukázat žlutou kartu při trestu. Prav.: 21.3.1; 21.6	1	
11/7	Vyloučení Ukázat červenou kartu při vyloučení. Prav.: 21.3.2; 21.6	1	
11/8	Diskvalifikace Ukázat obě karty společně. Prav.: 21.3.3; 21.6	1	
11/9	Konec setu nebo utkání Překřížit předloktí s otevřenými rukama před hrudníkem. Prav.: 6.2; 6.3	1 2	
11/10	Míč nenadhozen či puštěn v okamžiku podání Zvednout nataženou paži s dlaní vzhůru. Prav.: 12.4.1	1	

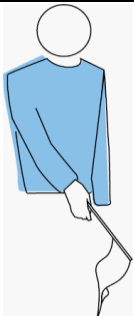
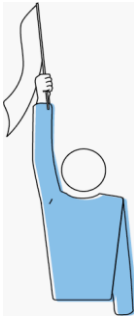

Číslo	Název, popis a pravidlo	Rozhodčí	Znamení
11/11	Zdržení podání Zvednout osm roztažených prstů. Prav.: 12.4.4	1	
11/12	Chyby při blokování nebo clonění Vzpažit oběma pažemi, otevřené dlaně směřují vpřed. Prav.: 14.6; 12.5	1 2	
11/13	Chyba v postavení nebo v pořadí postupu Provést krouživý pohyb ukazováčkem. Prav.: 7.5; 7.7	1 2	
11/14	Míč v hřišti Ukázat rukou s prsty k zemi. Prav.: 8.3	1 2	
11/15	Míč mimo Ohnout předloktí do svislé polohy, dlaně otevřených rukou směřují k tělu. Prav.: 8.4	1 2	

Číslo	Název, popis a pravidlo	Rozhodčí	Znamení
11/16	Chycení Pomalu ohýbat předloktí, dlaň směrem vzhůru. Prav.: 9.3.3	1	
11/17	Dvojdotek Zvednout dva roztažené prsty. Prav.: 9.3.4	1	
11/18	Čtyři odbití Zvednout čtyři roztažené prsty. Prav.: 9.3.1	1	
11/19	Dotek sítě hráčem nebo míčem při podání (nepřeletí) Ukázat ze strany na síť. Prav.: 11.4.4; 12.6.2.1	1 2	
11/20	Sáhnout za síť Umístit nad síť ruku s dlaní směřující dolů. Prav.: 11.4.1	1	

Číslo	Název, popis a pravidlo	Rozhodčí	Znamení
11/21	Chyba při útočném úderu hráče zadní řady, libera, útoku proti podání, útoku z nahrávky libera Provést pohyb předloktím dolů, dlaň je otevřená. Prav.: 13.3.3; 13.3.4; 13.3.5; 13.3.6	1 2	
11/22	Vniknutí do pole soupeře nebo přelet míče spodním prostorem přeletu Ukázat ukazováčkem na střední čáru. Prav.: 11.2.2.2; 9.4.5	1 2	
11/23	Oboustranná chyba nebo opakování rozehry Zvednout oba palce do svislé polohy. Prav.: 6.1.2.2; 9.1.2.3	1	
11/24	Tečovaný míč Přejet dlaní jedné ruky prsty druhé, držené ve svislé poloze. Prav.: 11.2.2.2; 9.4.5	1 2	
11/25	Napomenutí za zdržování, trest za zdržování Ukázat na zápěstí rukou bez karty (napomenutí) nebo žlutou kartou (trest). Prav.: 16.2.2; 16.2.3	1	

Obr. 12 OFICIÁLNÍ ZNAMENÍ ČÁROVÝCH ROZHODČÍCH PRAPORKEM 1 - 5 (k pravidlu 28.2)

Číslo	Název, popis a pravidlo	Rozhodčí	Znamení
12/1	Míč v hřišti Ukázat praporkem dolů. Prav.: 8.3	Č	
12/2	Míč mimo Zvednout paži s praporkem do svislé polohy. Prav.: 8.4.1	Č	
12/3	Tečovaný míč Zvednout praporek a dotknout se jeho vrcholu dlaní volné ruky. Prav.: 27.2.1.2	Č	
12/4	Míč mimo po podání nebo chyba nohou hráče při podání Zamávat praporkem nad hlavou a ukázat na anténku nebo na koncovou čáru. Prav.: 8.4.2; 8.4.3; 8.4.4; 12.4.3; 27.2.1.4; 27.2.1.6	Č	
12/5	Rozhodnutí nemožné Zvednout a zkřížit obě paže a ruce před hrudníkem. 	Č	

Část 3

DEFINICE

Kontrolovaný prostor utkání –

je prostor nad plochou kolem hřiště a volné zóny, který zahrnuje všechny prostory až po vnější stěny nebo překážky (obr. 1a).

Zóny –

jsou části hrací plochy (tj. hřiště a volné zóny) určené ke specifickým účelům (nebo se zvláštními omezeními) ve smyslu pravidel. Patří sem „Přední zóna“, „Zóna podání“, „Zóna střídání“, „Volná zóna“, „Zadní zóna“ a „Zóna pro výměny libera“.

Prostory –

jsou části „Kontrolovaného prostoru“ vně volné zóny, které jsou uvedeny v pravidlech a mají specifický účel. Patří sem „Prostor pro rozcvičení“ a „Prostor pro vyloučené“.

Spodní prostor přeletu –

je část svislé roviny sítě vymezený

- dole - hracím povrchem,
- po stranách - sloupky,
- nahoře - spodním okrajem sítě a provazy, které upevňují síť ke sloupkům.

Prostor přeletu –

je část svislé roviny sítě vymezený

- dole - horním okrajem sítě,
- po stranách - anténkami a jejich pomyslným prodloužením,
- nahoře - stropem.

Míč zahraný do pole soupeře musí přeletět síť uvnitř prostoru přeletu.

Vnější prostor přeletu –

je svislá rovina sítě mimo prostoru přeletu a spodního prostoru přeletu.

Zóna střídání –

je část volné zóny, ve které se provádí střídání hráčů.

Pokud FIVB nestanoví jinak –

toto ustanovení připouští omezení standardů a specifikací ve výstroji a vybavení v případech, že je FIVB dohodnuta speciální úprava z důvodu propagace volejbalu nebo zkoušení nových podmínek.

Standards FIVB –

jsou technické specifikace nebo omezení pro výrobce výstroje stanovené FIVB.

Prostor pro vyloučené –

je umístěný v obou polovinách „Kontrolovaného prostoru utkání“ vně volné zóny a za myšleným prodloužením koncové čáry ve vzdálenosti minimálně 1,50 m od zadního okraje lavičky družstva.

Chyba –

je

- činnost ve hře v rozporu s pravidly,
- jiné porušení pravidel mimo činnost ve hře.

Driblování –

je poklepávání míčem o povrch (obvykle před nadhozením k podání). K dalším přípravným činnostem může patřit (mimo jiného) pohazování míče z ruky do ruky.

Technický oddechový čas –

je povinný speciální oddechový čas, mimo oddechových časů, který umožňuje propagaci volejbalu analyzováním hry a také dává prostor pro komerční využití. Technické oddechové časy jsou povinné pro všechny světové a oficiální soutěže FIVB.

Sběrači míčů –

jsou osoby, jejichž úkolem je udržovat plynulost hry tím, že mezi rozehrami sbírají míč a podají včas podávajícímu hráči míč.

Bodování beze ztrát –

je systém hry, při kterém je dosaženo bodu, kdykoliv jedno z družstev vyhraje rozehru.

Přestávka –

je časové období mezi sety. Výměna polí v pátém (rozhodujícím) setu se nepovažuje za přestávku.

Vnější předmět –

je osoba nebo předmět, který je mimo hřiště nebo omezuje volný hrací prostor a který překáží letu míče. Např.: stropní světla, stolec rozhodčího, TV vybavení, stolek zapisovatele, sloupky. Vnější předmětem nejsou anténky, které jsou považovány za součást sítě.

Poznámky:

